

Na temelju lanka 39. Ustava Hercegova ko-neretvanske županije („Narode novine HNŽ“, broj: 2/98, 4/00 i 7/04), Skupština Hercegova ko-neretvanske županije na sjednici održanoj dana _____ godine, donijela je

ZAKON O ZAŠTITI PRIRODE

I - OPRE ODREDBE

lanak 1.

(Predmet Zakona)

(1) Ovim zakonom uređuju se nadležnosti tijela koja vrše poslove zaštite prirode, opre i mjeru uvanja prirode, sustav obnove, zaštite i cijelovitog uvanja prirode, održivo korištenje prirodnih dobara, uvjeti za izvođenje zahvata u prirodu, proglašavanje i zaštita prirodnih vrijednosti, način upravljanja zaštite enim dijelovima prirode, davanje koncesija u zaštiti enim dijelovima prirode, naknade vlasnicima i korisnicima na tim dijelovima prirode za ograničenja kojima su podvrnuti, odgovornosti za oštećenja prirode, planiranje i organizacija zaštite prirode, popis i praćenje stanja u prirodi, sudjelovanje javnosti u odlučivanju o prirodi, obavljanje upravnih i stručnih poslova u svezi sa zaštitom i očuvanjem prirode, financiranje zaštite prirode, inspekcijski nadzor, kaznene odredbe, te prelazne i završne odredbe.

(2) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se u slučaju odvraćanja neposredne opasnosti za život ili zdravlje ljudi ili imovinu, spašavanja ljudi i imovine.

(3) Odredbe stavka (2) ovoga lanaka primjenjuju se samo za vrijeme trajanja navedenih okolnosti.

lanak 2.

(Primjena Zakona)

(1) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na zaštitu voda, zraka, tla, šuma i drugih dijelova prirode ukoliko to nije regulirano posebnim zakonima.

(2) Ukoliko je odredbama posebnog zakona utvrđen manji stupanj zaštite u odnosu na zaštitu u ovom Zakonom, primjenjuju se odredbe ovoga Zakona.

(3) Odredbe ovog Zakona se primjenjuju na sve fizičke i pravne osobe i njihove udruge koje mogu biti nositelji prava i obveza po odredbama ovoga Zakona.

lanak 3.

(Priroda)

(1) Priroda uživa zaštitu Hercegova ko-neretvanske županije/kantona (u dalnjem tekstu: Županija) kao njezina temeljna vrijednost i razvojni resurs.

(2) Priroda je u smislu ovoga Zakona sveukupna biološka i krajobrazna raznolikost.

(3) Zaštita enih dijelova prirode sukladno ovome Zakonu od interesa su za Županiju i imaju njezinu osobitu zaštitu.

lanak 4.

(Ciljevi zaštite prirode)

Ciljevi zaštite prirode su:

- a) očuvati, obnoviti i povećati postojeće uobičajenu i krajobraznu raznolikost u stanju prirodne ravnoteže i uskladiti ih odnosa s ljudskim djelovanjem;
- b) osigurati sustav zaštite prirodnih vrijednosti radi trajnoga očuvanja njihovih svojstava temeljem kojih se proglašavaju zaštite enima;
- c) osigurati održivo korištenje prirodnih dobara na dobrobit sadašnjih i budućih naraštaja bez bitnog oštećivanja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njenih sastavnica;

- d) sprije iti štetne zahvate ljudi i poreme aje u prirodi kao posljedice tehnološkog razvoja i obavljanja djelatnosti, te osigurati što povoljnije uvjete o uvanja i slobodnog razvoja prirode;
- e) osigurati pravo gra ana na zdrav okoliš, odmor i razonodu u prirodi.

lanak 5.

(Na elu zaštite prirode)

Zaštita prirode temelji se na na elima:

- a) svatko se mora ponašati tako da pridonosi o uvanju biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštiti prirodnih vrijednosti, odnosno o uvanju op ekorisne uloge prirode;
- b) neobnovljiva prirodna dobra treba koristiti racionalno, a obnovljiva prirodna dobra održivo;
- c) u korištenju prirodnih dobara i ure enju prostora obvezno je primjenjivati na elu, mjere i uvjete zaštite prirode;
- d) zaštita prirode pravo je i obveza svake fizi ke i pravne osobe, te su u tom cilju dužni sura ivati radi sprje avanja opasnih radnji i nastanka šteta, izbjegavanja šteta, te radi uklanjanja i sanacije posljedica svake nastale štete, kao i obnove prirodnih uvjeta koji su postojali prije nastanka štete;
- e) zaga iva i i korisnici dužni su platiti troškove, poreze, pristojbe i drugo za zaga ivanje ili korištenje prirode ili prirodnih resursa za provedbu bilo kojih djelatnosti ako one uzro e ili e vjerovatno uzro iti štetu po prirodu;
- f) javnost ima pravo na sloboden pristup informacijama o stanju prirode, pravo na pravodobno obavješ ivanje o štetama u prirodi i o poduzetim mjerama za njihovo uklanjanje, te pravo na mogu nost sudjelovanja u odlu ivanju o prirodi.

lanak 6.

(Provo enje zaštite prirode)

(1) Zaštita prirode provodi se o uvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti, te zaštitom prirodnih vrijednosti.

(2) Zaštita prirode provodi se osobito:

- a) utvr ivanjem svih sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti i njihove ugroženosti;
- b) izradom i provo enjem uvjeta i mjera zaštite prirode u cilju o uvanja i racionalnog upravljanja pojedinim sastavnicama biološke i krajobrazne raznolikosti, te održivog i racionalnog korištenje prirode i njezinih dobara;
- c) unošenjem uvjeta i mjera zaštite prirode u dokumente prostornog ure enja, razvojne planove, te planove korištenja prirodnih dobara;
- d) donošenjem i provedbom programa, akcijskih planova, planova upravljanja, uvjeta i mjera zaštite prirode;
- e) pra enjem stanja prirode te obavješ ivanjem javnosti o stanju prirode kao i njezinim sudjelovanjem u zaštiti prirode;
- f) poticanjem i promicanjem zaštite prirode, te razvijanjem svijesti o potrebi zaštite prirode u odgoju i obrazovanju;
- g) utvr ivanjem dijelova prirode koji imaju osobitu zaštitu Županije (u dalnjem tekstu: zašti eni dijelovi prirode);
- h) uspostavom sustava upravljanja zašti enih dijelova prirode;
- i) osiguranjem financijskih sredstava za provo enje zaštite prirode.

(3) Op e korisna uloga prirode iskazuje se kroz održavanje života kao prirodne pojave, a naro ito kroz:

- a) održavanje prirodnih dobara kao zaliha tvari i energije;
- b) nastajanje tla i o uvanje njegove prirodnosti;
- c) o uvanje kvaliteta, koli ine i dostupnosti vode;
- d) o uvanje klime;
- e) o uvanje atmosfere i proizvodnje kisika;
- f) o uvanje, održavanje i razvoj biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa.

(4) Op e korisne funkcije prirode moraju biti trajno o uvane.

lanak 7.

(Obavljanje upravnih i stru nih poslova zaštite prirode)

(1) Upravne i stru ne poslove zaštite prirode obavlja Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegova ko-neretvanske županije (u dalnjem tekstu: Ministarstvo) i jedinica lokalne samouprave nadležna za zaštitu prirode (u dalnjem tekstu: nadležno tijelo).

(2) Jedinice lokalne samouprave dužne su u skladu s ovim Zakonom, Planom, Programom i dokumentima prostornog ure enja:

- a) skrbiti se o o uvanju bioraznolikosti i georaznolikosti na svome podru ju;
- b) osiguravati uvjete za zaštitu i o uvanje vrsta, staništa te stanišnih tipova;
- c) osiguravati uvjete za zaštitu i o uvanje zašti enih podru ja u urbanim podru jima koja se koriste kao javne površine i skrbiti se o istim (drvoredi, aleje, pojedina na stabla, itd.);
- d) skrbiti se o promicanju zaštite prirode te poticati rad strukovnih i drugih udruga ija djelatnost ima za cilj zaštitu prirode;
- e) pratiti stanje o uvanosti prirode (monitoring), te o stanju o uvanosti podnosit izvješ a Ministarstvu;
- f) voditi evidenciju o podacima važnim za zaštitu prirode;
- g) izvješ ivati javnost o stanju prirode na svom podru ju i o poduzetim mjerama radi njezine zaštite i o uvanja;
- h) obavljati i druge poslove propisane ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.

lanak 8.

(Zna enje pojmove)

U ovome Zakonu u upotrebi su pojmovi sa sljede im zna enjem:

"alohtona vrsta" je strana, nezavi ajna vrsta koja prirodno nije obitava u odre enom ekološkom sustavu nekoga podru ja, nego je u njega dospjela namjernim ili nenamjernim naseljavanjem;

"autohtona vrsta" je zavi ajna vrsta koja prirodno obitava u odre enom ekološkom sustavu nekoga podru ja;

"biološka raznolikost" je sveukupnost svih živih organizama koji su sastavni dijelovi ekoloških sustava, a uklju uje raznolikost unutar vrsta, izme u vrsta te raznolikost izme u ekoloških sustava;

"cret (tresetište)" je vlažno stanište sa obiljem mahovine i drugoga bilja koje se tu nakuplja, trune bez prisutnosti kisika i stvara treset bogat ugljikom;

"Crvena lista-popis ugroženih vrsta/podvrsta" je službeni dokument koji sadrži popis ugroženih divljih vrsta/podvrsta, raspore enih po kategorijama ugroženosti;

"Crvena knjiga" je službeni dokument koji sadrži opširne podatke o osnovnim karakteristikama vrste, o stupnju njene ugroženosti, faktorima ugrožavanja, kao i prijedloge mjera za zaštitu same vrste/podvrste;

"divlje vrste" biljaka, gljiva i životinja su sve vrste i podvrste koje nisu nastale pod utjecajem ovjeka kao posljedica uzgojnih aktivnosti;

"doprirodni uvjeti" su uvjeti u ekološkom sustavu ili krajobrazu na iji je razvoj ovjek uticao u neznatnoj mjeri te se u njima odvijaju procesi koji su uglavnom samoreguliraju i i koji mogu opstati bez izravnog ljudskog djelovanja;

"ekološka mreža" je sustav me usobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki zna ajnih podru ja koja uravnoteženom biogeografskom raspore enoš u zna ajno doprinose o uvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti;

"ekološki prihvatljiv protok" predstavlja minimalni protok koji osigurava o uvanje prirodne ravnoteže i ekosustava vezanih za vodu;

"ekološki zna ajno podru je" je podru je koje u velikoj mjeri doprinosi o uvanju biološke raznolikosti u Federaciji BiH;

"ekološki koridor" odgovaraju i ekološki prostor migracije vrsta;

"ekološki sustav" je dinami an kompleks zajednica biljaka, gljiva, životinja i mikroorganizama i njihovog neživog okoliša koji me usobno djeluju kao funkcionalna jedinica;

"endem" je vrsta ili podvrsta ije rasprostranjenje je ograni eno na odre eno podru je ili lokalitet;

"ex-situ" o uvanje (izvan prirode)" je o uvanje komponenti biološke raznolikosti izvan njihovih prirodnih staništa (zoološki vrtovi, akvariji i botani ki vrtovi); tako er o uvanje dijelova geološke

baštine izvan prirodnih nalazišta, uglavnom minerala/stijena i fosila u muzejskim ili privatnim zbirkama i ustanovama;

"**geneti ka raznolikost**" je raznolikost gena unutar jedinki, populacija, podvrsta, vrsta i viših taksonomske kategorije;

"**geološko naslije e**" je sve ono što je sa uvano u strukturi i teksturi stijena i terena kao što su geološke, geomorfološke, hidro-geološke pojave i objekti te paleontološki nalazi;

"**geološka raznolikost**" - su sve vrste stijena, minerala, fosila i reljefni oblici te procesi koji su ih stvarali kroz geološka razdoblja;

"**Hvatanje**" je va enje, lov, ribolov, hvatanje, uzemiravanje, namjerno ubijanje ili pokušaj izvo enja bilo koje od navedenih radnji;

"**introdukcija**" je namjerno ili nenamjerno naseljavanje vrsta ili podvrsta u ekološki sustav nekog podru ja, u kojem one nikad ranije nisu prirodno obitavale;

"**in-situ o uvanje (u prirodi)**" je o uvanje ekoloških sustava na prirodnim staništima te održavanje i obnavljanje vrsta sposobnih za opstanak u njihovom prirodnom okruženju, o uvanje odoma enih biljaka i životinja u okruženju u kojem su razvili svoja specifi na svojstva; o uvanje dijelova geološkog naslije a na mjestu njihova nastanka, odnosno nalazišta minerala/stijena i fosila;

"**kompenzacijski uvjeti**"- su mjere koje se odre uju radi osiguranja op e povezanosti ekološke mreže.

"**krajobraz**" je odre eno podru je, vi eno ljudskim okom, ija je narav rezultat djelovanja i me udjelovanja prirodnih i/ili ljudskih imbenika;

"**krajobrazna raznolikost**" je prostorna strukturiranost prirodnih i antropogenih krajobraznih dijelova (bioloških, geoloških, geomorfoloških i kulturnih vrijednosti);

"**krš**" je specifi an reljef i hidrografija na karbonatnim stijenama;

"**monitoring stanja prirode**" je pra enje stanja prirode, odnosno sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti;

"**obnavljanje prirode**" je skup stru nih mjera kojima se narušeno stanje biološke i krajobrazne raznolikosti vra a u stanje blisko izvornom;

"**o uvanje prirode**" je svaki postupak, koji se obavlja radi o uvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštite prirodnih vrijednosti;

"**odoma ena vrsta**" je vrsta na iji je proces evolucije djelovao ovjek kako bi udovoljio svojim potrebama;

"**održivo korištenje prirodnih dobara**" je korištenje prirodnih dobara na na in i u obimu koji ne vodi do njihova propadanja, nego se održava njihov potencijal kako bi se udovoljilo potrebama i težnjama sadašnjih i budu ih naraštaja;

"**ošte enje prirode**" je stanje prirode, kada su ljudskim djelovanjem promijenjeni prirodni procesi u tolikoj mjeri da je narušena prirodna ravnoteža ili su uništene prirodne vrijednosti;

"**Plan i program**" je svaki plan ili program podložan pripremi i/ili usvajanju na županijskoj i lokalnoj razini, ili koje je izvršno tijelo pripremilo za donošenje u zakonodavnoj proceduri te koji je ure en zakonom ili provedbenim propisom, uklju uju i i planove i programe o izmjenama i dopunama tih planova i programa.

"**planovi upravljanja prirodnim dobrima**" su na temelju posebnih zakona propisane planske osnove za upravljanje i korištenje prirodnim dobrima i resursima u ekonomski, socijalne i ekološke namjene;

"**podvrsta**" je sustav populacija iste vrste koje se od drugih populacija iste vrste razlikuju odre enim geneti kim ili morfološkim osobinama;

"**populacija**" je skupina prostorno i vremenski povezanih primjeraka iste vrste, u kojoj se one me usobno križaju;

"**povoljno stanje**" vrste ili tipa staništa je stanje koje u predvidljivoj budu nosti osigurava opstanak te vrste ili tipa staništa;

"**preovladavaju i javni interes**" je interes u pitanjima zaštite prirode koji iskazuje Federacija BiH ili županija;

"**primjerak**" zna i bilo koju biljku ili životinju, živu ili mrtvu, od vrsta navedenih u Annexu IV ili V Direktive o staništima, njihovi dijelovi ili od njih dobiveni proizvodi (derivative), kao i bilo koji proizvod za koji se pokaže, iz popratnog dokumenta, pakiranja ili marke ili etikete, ili ako iz bilo kojih okolnosti proizlazi da su to dijelovi ili od tih vrsta biljaka ili životinja dobiveni proizvodi;

"prirodna dobra" su sve sastavnice prirode koje ovjek iskoriš uje u gospodarske svrhe; prirodna dobra mogu biti neobnovljiva (mineralne sirovine) i obnovljiva (biološka dobra, vode, tlo);

"prirodna ravnoteža" je stanje me usobno uravnateženih odnosa i utjecaja živih bi a me u sobom i sa njihovim staništem. Prirodna ravnoteža je narušena, kada se poremeti kvantitativna ili kvalitativna struktura životne zajednice, ošteti ili uništi stanište, uništi ili promijeni sposobnost djelovanja ekološkog sustava, prekine me usobna povezanost pojedinih ekoloških sustava, ili prouzro i znatnija izoliranost pojedinih populacija;

"prirodne vrijednosti" su dijelovi prirode koji zavrje uju osobitu zaštitu radi o uvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, radi svoje osjetljivosti ili radi znanstvenog, kulturološkog, estetskog, obrazovnog, gospodarskog i drugog javnog interesa;

"registrovane speleološke objekte" je dio baze podataka o speleološkim objektima i sastavni dio baze podataka o zašti enim prirodnim vrijednostima;

"reintrodukcija" je ponovno naseljavanje neke vrste ili podvrste u podru je u kojem je ranije bila istrijebljena, a u ekološkom sustavu još postoje približno jednaki ekološki uvjeti kao i prije istrebljenja;

"rizik za prirodu" je vjerojatnost da e neki zahvat posredno ili neposredno prouzro iti štetu prirodi;

"sigovine" su nakupine minerala u podzemnim prostorima razli itih oblika (stalaktiti, stalagmiti, stalagnati, helektiti i dr.);

"speleološki objekti" su prirodno formirani podzemni prostori duži od 5 metara, a dimenzije ulaza su im manje od dubine ili dužine objekta (spilje, jame, ponori, estavele i dr.);

"stanišni tip" je jedinstvena prostorno odre ena funkcionalna jedinica ekološkog sustava;

"stanište" ili prirodni životni prostor je kopreno ili vodeno podru je odre eno njenim geografskim abioti kim i bioti kim svojtvima, bilo da su potpuno prirodna ili djelomi no prirodna;

"ugrožena vrsta" je ona vrsta iji je dugoro ni opstanak u opasnosti ili koja je rijetka;

"vlažna staništa" uklju uju podru ja mo varnih zemljišta, ritova i cretova, krške hidrološke sustave i druge vode, prirodne ili umjetne, stalne ili povremene, sa staja om ili teku om vodom, slatkom ili slanom, uklju uju i podru ja morske vode ija dubina za vrijeme oseke ne prelazi šest metara;

"vrsta" je sustav populacija koje žive u odre enom vremenu na odre enom prostoru, a sposobne su da me usobno razmjenjuju geneti ki materijal;

"zahvat u prirodu" je svako privremeno ili trajno djelovanje ovjeka na prirodu koje može narušiti prirodnu ravnotežu.

"zašti eni dijelovi prirode" su prirodne vrijednosti proglašene zašti enim od tijela utvr enog ovim Zakonom i upisane u registar zašti enih prirodnih vrijednosti, a odnose se na zašti ena podru ja, zašti ene biljne, i životinske vrste i podvrste, i gljive te zašti ene minerale i fosile;

"Zašti eno podru je" je jasno definiran geografski prostor, prepoznat i namijenjen dostizanju dugoro ne konzervacije prirode, op ekorisnih funkcija prirode, i kulturnih vrijednosti, a kojim se upravlja legalnim i drugim efektivnim mehanizmima;

II - O UVANJE PRIRODE

lanak 9.

(O uvanje biološke i krajobrazne raznolikosti)

Zaštitu prirode provodi se o uvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti na na in propisan ovim Zakonom.

lanak 10.

(Dužnosti i ograni enja)

(1) Vlasnici i korisnici prava na prirodninama, dužni su dopustiti predstavnicima tijela županijske uprave i službama za upravu jedinica lokalne samouprave nadležnim za zaštitu prirode, ili od njih ovlaštenim osobama, obilazak i pregled tih prirodnina u svrhu istraživanja, prikupljanja stru nih podataka, te stru nog nadzora u provo enju propisanih uvjeta i mjera zaštite prirode.

(2) Odredbe stavka (1) ovoga lanka odnose se i na zašti ene dijelove prirode, ako posebnim propisom u podru ju zaštite prirode nije druga ije odre eno.

(3) Radi sprje avanja nanošenja šteta na prirodi zabranjeno je na podru jima izvan naselja i izvan svih vrsta cesta, poljskih puteva, ure enih staza i poligona za vožnju (test vožnje, cross vožnje, off-road vožnje, sportske, natjecateljske i promotivne vožnje, te njima sli ni oblici korištenja), voziti, parkirati ili organizirati vožnje vozilima na motorni pogon osim u slu ajevima obavljanja službene dužnosti, poljoprivrednih, šumarskih ili drugih dopuštenih djelatnosti, odnosno kada je to u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.

lanak 11.

(Prenamjena zemljišta)

(1) Na zašti enim dijelovima prirode nije dozvoljena prenamjena zemljišta koja nije u skladu sa dokumentima prostornog ure enja.

(2) Prenamjena zemljišta dopuštena je samo uz uvažavanje prirodnih vrijednosti, te skrb o zna aju i strukturi krajobraza stvorenog tradicionalnim i prirodi bliskim na inima korištenja zemljišta, uz uvjete propisane Zakonom.

lanak 12.

(Gra evinsko podru je)

- (1) Gra evinsko podru je može se proširiti, odnosno novo gra evinsko podru je odrediti samo:
- a) ako su u postoje em gra evinskom podru ju iskorištene sve mogu nosti racionalnog korištenja prostora i ako nije mogu e druga ije zadovoljiti planirane potrebe;
 - b) ako za gradnju infrastrukturnih veza izvan naselja nije mogu e iskoristiti postoje e koridore.

(2) Radnje iz stavka (1) ovoga lanka mogu se vršiti samo ako su u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom podru ja.

lanak 13.

(Korištenje prirodnih dobara)

(1) Prirodna dobra moraju se koristiti održivo, što uklju uje odgovaraju e dugoro no planiranje, te primjenu metoda bliskih prirodi i mjera o uvanja biološke i krajobrazne raznolikosti.

(2) Korištenje prirodnih dobara i ure enje prostora planira se i provodi temeljem planova korištenja prirodnih dobara (rudarski projekti eksplotacija mineralnih sirovina, gospodarske osnove u šumarstvu, lovstvu, ribarstvu, vodnom gospodarstvu i dr.) i dokumenata prostornog ure enja, a sukladno s mjerama i uvjetima zaštite prirode i prirodnih vrijednosti odre enim u svrhu o uvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, ovisno o tipu krajobraza i ekološkog sustava, raznolikosti biljnih, gljivljih, životinjskih svojst i staništa, te geološkoj baštini.

(3) Zabranjeno je korištenje prirodnih dobara na na in koji uzrokuje:

- a) dugoro no ošte enje tla i gubitak njegove prirodne plodnosti, odnosno one iš enje tla iznad dopuštene razine;
- b) dugoro no ošte enje površinskih ili podzemnih geomorfoloških vrijednosti;
- c) dugoro no osiromašenje prirodnog biljnog, gljivljeg i životinjskog svijeta;
- d) dugoro no smanjenje biološke i krajobrazne raznolikosti;
- e) one iš enje vode i ugrožavanje njezine iskoristivosti;
- f) one iš enje zraka iznad dopuštene razine.

lanak 14.

(Ograni enja u korištenju prirodnih dobara)

(1) Ako na in ili opseg korištenja prirodnih dobara neposredno ugrožava povoljno stanje neke vrste ili stanišnoga tipa, Ministarstvo može korištenje ograni iti ili privremeno obustaviti dok traje ugroženost.

(2) Odluku iz stavka (1) ovoga lanka Ministarstvo donosi nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva nadležnog za gospodarenje prirodnim dobrom koje se iskorištava.

(3) Ako Ministarstvo nadležno za gospodarenje prirodnim dobrom koje se iskorištava ne dostavi mišljenje u roku od osam dana smatra se da je pribavljeno mišljenje o suglasnosti.

lanak 15.

(Dokumenti prostornog ure enja)

(1) U postupku izrade dokumenata prostornog ure enja Ministarstvo izdaje uvjete zaštite prirode ovisno o vrsti dokumenta prostornog ure enja.

(2) Uvjeti zaštite prirode iz stavka (1) ovoga lanka izdaju se nositelju izrade i izraiva u dokumenata prostornog ure enja.

(3) Prostorni planovi koji obuhvataju zaštitu područja iz ovoga Zakona ne mogu se donijeti bez prethodne suglasnosti Ministarstva.

lanak 16.

(Plan upravljanja prirodnim dobrima)

Planove upravljanja prirodnim dobrima u zaštiti enim dijelovima prirode vlasnici ili korisnici prava donose uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

lanak 17.

(Zahvati u prirodu)

(1) Zahvati u prirodu planiraju se na na in da se izbjegnu ili na najmanju mjeru svedu oštećenja prirode.

(2) Više manjih zahvata na jednom staništu smatra se jednim zahvatom.

(3) Tijekom izvođenja zahvata izvođač mora djelovati tako da u najmanjoj mjeri ošteće prirodu, a po završetku zahvata dužan je u zoni utjecaja zahvata uspostaviti ili približiti stanje u prirodi onom stanju koje je bilo prije zahvata.

lanak 18.

(Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu)

(1) Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu je postupak kojim se procjenjuje postoji li vjerovatnost da provođenje plana, programa ili zahvata u području je ekološke mreže, samog ili s drugim planovima, programima ili zahvatima, može imati znatan utjecaj na ciljeve o uvanja i cjelovitost područja ekološke mreže s obzirom na njenu strukturu i funkcionalnost.

(2) Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu ne provodi se ako je plan, program ili zahvat neposredno povezan s upravljanjem područjem ekološke mreže.

lanak 19.

(Postupak ocjene prihvatljivosti)

(1) Za planirani zahvat u području je ekološke mreže, koji sam ili s drugim zahvatima može imati znatan utjecaj na ciljeve o uvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, ocjenjuje se prihvatljivost za ekološku mrežu.

(2) Za planove i programe, ije provođenje može imati znatan utjecaj na ciljeve o uvanja i cjelovitost područja ekološke mreže obvezno se provodi ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.

(3) Za planove i programe, za koje je posebnim propisom uređena obveza strateške procjene, glavna ocjena o prihvatljivosti plana i programa za ekološku mrežu u odnosu na ciljeve o uvanja i cjelovitost područja ekološke mreže obavlja se u okviru obveznog postupka strateške procjene plana i programa.

(4) Sadržaj, rok i način provođenja postupka ocjene prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu u odnosu na ciljeve o uvanja i cjelovitost područja mreže, način utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i kompenzacijskih uvjeta, način obavještavanja javnosti, kao i sadržaj potvrde o prihvatljivosti zahvata, rješenja kojima se određuje provođenje postupka glavne ocjene zahvata, odnosno mišljenja o obvezama provođenja glavne ocjene zahvata federalni ministar okoliša i turizma (u dalnjem tekstu: federalni ministar) propisuje pravilnikom.

(5) Postupak ocjene prihvatljivosti za područje je ekološke mreže sastoji se od: prethodne ocjene prihvatljivosti, glavne ocjene prihvatljivosti s ocjenom drugih pogodnih mogućnosti, utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i kompenzacijskih uvjeta.

lanak 20.

(Prihvatljivost zahvata za prirodu)

(1) Za planirani zahvat u prirodu koji može narušiti prirodnu ravnotežu (gradnja gra evina, ure enje vodotoka, radovi tehnici i gospodarskog održavanja vodotoka, vodnog dobra i vodnih gra evina, zahvati u svezi eksploatacije mineralnih sirovina, zahvati u svezi prenamjene poljoprivrednog zemljišta kojima se ugrožava ili mijenja stanišni tip i dr.) treba ustanoviti njegov utjecaj i ocijeniti prihvatljivost za prirodu sukladno ovom Zakonu i drugim propisima.

(2) Za planirane zahvate u prirodu iz stavka (1) ovoga lanka ocjenu prihvatljivosti za prirodu daje Ministarstvo na temelju izrađene studije o prihvatljivosti zahvata za prirodu u vidu mišljenja.

(3) Zahvati u prirodu iz stavka (1) ovoga lanka odnose se na privremeno ili trajno djelovanje ovjeka na prirodnim vrijednostima, zaštitu enim dijelovima prirode i ekološki značajnim područjima.

lanak 21.

(Kompenzacijски uvjeti)

(1) Kompenzacijски uvjeti se utvrđuju u cilju ublažavanja ili nadomeštavanja predvidivih oštećenja prirode.

(2) Kompenzacijски uvjeti određuju se ovisno o predviđenom ili prouzročenom oštećenju prirode te mogu nositi povrata u doprirodno stanje.

(3) Pri izboru kompenzacijskog uvjeta prednost ima nadoknada uvanje područjem koje ima ista ili slična obilježja prirode za koju se provodi kompenzacija, a kojim se osigurava povezanost i cjelovitost ekološke mreže.

(4) Oblici kompenzacijskih uvjeta su:

- a) uspostavljanje kompenzacijskog područja, koje ima obilježja prirode slična onim kakva postoje u prirodi u kojoj se namjerava izvršiti zahvat;
- b) uspostavljanje drugog područja značajnog za očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, odnosno za zaštitu prirodnih vrijednosti.

lanak 22.

(Krajobrazi)

(1) Krajobaze treba očuvati u prirodnom i doprirodnom stanju, a gdje je to potrebno i prikladno, ponovno uspostaviti.

(2) Korištenjem prirodnih dobara i uređenjem prostora treba osigurati značajna i karakteristična obilježja krajobraza te održavanje bioloških, geoloških, kulturnih vrijednosti i drugih vrijednosti koje određuju značaj i estetski doživljaj krajobraza.

lanak 23.

(Očuvanje krajobraza)

(1) Zahvate u prostoru treba planirati i izvoditi tako da se u najvećoj mjeri očuvaju značajna i karakteristična obilježja krajobraza i krajobrazna raznolikost.

(2) Izvan naseljenih područja krajobraz je potrebno očuvati u što prirodnijem stanju radi zaštite biološke raznolikosti i mogućnosti primjerene rekreacije.

(3) U naseljenim područjima prirodnine, osobito zelene površine, drveće, vode i druge površine značajne za očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti treba štititi, očuvati i njegovati, te tamo gdje je moguće i prikladno obogatiti i oblikovati.

lanak 24.

(Iskorištavanje mineralnih sirovina)

(1) Iskorištavanje mineralnih sirovina obavlja se na način da se u najvećoj mjeri očuvaju krajobrazne vrijednosti prostora. Neizbjegljive negativne posljedice za krajobraz, izazvane istraživanjem i eksploatacijom mineralnih sirovina, otklanjaju se ponovnim oblikovanjem (sanacijom) izvornog krajobraza ili oblikovanjem prema stanju prirode, u svrhu uspostave doprirodnog krajobraza, odnosno krajobraza namijenjenog rekreaciji.

(2) Projekt sanacije, odnosno ure enja eksploatacijskog prostora zahva enog radovima nakon završetka iskorištavanja mineralnih sirovina, sastavni je dio glavnog rudarskog projekta eksploatacije mineralnih sirovina.

lanak 25.

(Ekološki sustavi)

(1) Zaštita ekoloških sustava ostvaruje se provo enjem mjera o uvanja biološke raznolikosti u korištenju prirodnih dobara i ure enju prostora, te zaštitom stanišnih tipova.

(2) Ministarstvo prati stanje (monitoring) osobitih i ugroženih ekoloških sustava, odnosno stanišnih tipova sukladno ovome Zakonu i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

lanak 26.

(Zaštita šuma)

(1) O uvanje biološke raznolikosti šumskih ekosustava obavlja se sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima.

(2) O uvanje biološke raznolikosti šuma u upravljanju šumama osigurava se na na elima održivog razvoja, te gdje je mogu e održavanje prirodnog sustava vrsta i njihove prirodne obnove.

(3) Upravljanje šumama u smislu stavka (2) ovog lanka provodi se prema posebnom propisu.

(4) Šumskim ekosustavima koji pripadaju zašti enim podru jima upravlja se sukladno ovom Zakonu i na osnovu njega donesenim propisima.

lanak 27.

(Pošumljavanje i o uvanje šuma)

(1) Pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavlja se autohtonim vrstama drve a, u sastavu koji odražava prirodni sastav vrsta i koriste i prirodi bliske metode.

(2) Pošumljavanje nešumskih površina obavlja se tamo gdje je opravdano, uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi nešumski i rijetki stanišni tipovi.

(4) Ako se pojavi uzrok koji bi mogao izazvati ve e ekonomске štete, a ne postoji odgovaraju e biološko ili biotehni ko sredstvo za zaštitu bilja, mogu se koristiti kemijska sredstva za zaštitu bilja na osnovu prijedloga Federalnog ministarstva.

lanak 28.

(O uvanje biološke raznolikosti u šumama)

(1) Radi o uvanja biološke raznolikosti u svim šumama treba osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhih stabala, posebno stabala s dupljama, utvr en uslovima zaštite prirode koji su sastavni dio šumskoprivrednih osnova.

(2) Radi o uvanja biološke raznolikosti u šumama, dopušteno je korištenje bioloških i biotehni kih sredstava za zaštitu bilja.

(3) Prilikom dovršnoga sijeka ve ih šumskih površina, ostavljaju se manje neposje ene površine koje se utvr uju šumskoprivrednim osnovama radi o uvanja biološke raznolikosti.

(4) Radi oboga ivanja biološke i krajobrazne raznolikosti, u upravljanju šumama postupa se na na in da se u najve oj mjeri o uvaju šumske istine (livade, pašnjaci i dr.) i šumski rubovi.

(5) U upravljanju šumama potrebno je osigurati produženje sje i ve zrelosti autohtonih vrsta drve a s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste.

lanak 29.

(Krški ekološki sustavi)

(1) Krški ekološki sustavi predstavljaju bogatstvo globalne razine vrijednosti koji se štite radi njihove osjetljivosti i prirodne su vrijednosti u smislu ovoga Zakona.

(2) Zabranjeno je, osim u slu aju javnog interesa, one iš avati vode, skretati vodene tokove, mijenjati prirodne razine i režime voda, mijenjati izvornost krške podlage i ošte ivati ili uništavati krške površinske i podzemne pojave (krške depresije, kanjoni, slapovi, vodotoci i dr.) i objekte.

(3) Prilikom planiranja ure enja prostora i korištenja prirodnih dobara u krškom podru ju utvr uje se mogu i utjecaj u odnosu na cijelo slivno podru je.

lanak 30.

(Zaštita podzemnih voda u krškim podru jima)

Nadležna tijela i službe za upravu u okviru svoga djelokruga, te fizi ke i pravne osobe u obavljanju djelatnosti, dužni su posebnu pozornost posvetiti zaštiti podzemnih voda u krškim podru jima od one iš enja, te poduzimati nužne mjere za smanjenje one iš enja na najmanju mjeru i za stalno pra enje stanja voda.

lanak 31.

(Odlaganje otpada u krškim podru jima)

U krškom podru ju odlaganje otpada obavlja se na organiziranim odlagalištima. Odlagališta moraju biti izgra ena (izvedena) na na in da se sprje ava svako one iš enje podzemlja.

lanak 32.

(Speleološki objekti)

(1) Speleološki objekti predstavljaju prirodne vrijednosti u smislu ovoga Zakona i uživaju op e zaštitne mjere, kao i posebne zaštitne mjere ako su proglašeni zašti enim dijelovima prirode.

(2) Otkri e svakog speleološkog objekta ili njihovoga dijela prijavljuje se Ministarstvu u roku od 15 dana.

(3) Za daljnje postupanje s otkrivenim speleološkim objektom Ministarstvo izdaje rješenje nakon izvršenog o evida lokaliteta, u roku od 30 dana od dana prijave otkri a navedenog speleološkog objekta.

(4) Ako Ministarstvo ne izda rješenje u roku iz stava (3) ovog lanka smatra se da istraživanje i zaštita otkrivenog objekta nije potrebna, a pravna ili fizi ka osoba može nastaviti s izvo enjem radova ili zahvata u skladu sa posebnim propisom.

lanak 33.

(Zaštita speleoloških objekata i uvjeti zaštite)

(1) Zabranjeno je ošte ivati, uništavati i odnositi spiljski nakit i podzemni živi svijet, fosilne, arheološke i druge nalaze, te mijenjati uvjete staništa u objektu, njegovom nadzemlju i neposrednoj blizini.

(2) Za speleološke objekte na podru ju zašti enih dijelova prirode Ministarstvo propisuje uvjete zaštite prirode.

lanak 34.

(Upisnik speleoloških objekata)

(1) Za speleološke objekte izra uje se Upisnik.

(2) U Upisnik se unosi:

- a) inventarizacija njihovih biospeleoloških karakteristika;
- b) situacijska karta i tlocrt objekta;
- c) katastarska oznaka;
- d) podaci o vlasniku, odnosno korisniku prava na nekretnini (zemljištu);
- e) vrednovanje sa gledišta zaštite prirode;
- f) utvr ivanje stanja i ugroženosti;
- g) zaštitno podru je na nadzemlju svakog speleološkog objekta te ograni enja koja se odnose na ta podru ja;
- h) druge odlike i podatke od zna aja za zaštitu speleološkog objekta (opis objekta, morfološki tip, postanak, hidrološke odlike, hidrogeološka funkcija, pristup objektu, fotografiju, osnovnu literaturu i drugo).

(3) Uvjete i na in vo enja Upisnika propisat e ministar pravilnikom.

lanak 35.

(Izdavanje dozvole za dopuštene radnje u speleološkom objektu)

(1) U cilju zaštite speleoloških objekata ili njihovih dijelova na podru ju zašti enih dijelova prirode od organa upravljanja zašti enim podru jem je potrebno dobiti dozvolu za:

- a) organizirano posjeivanje, korištenje ili uređenje speleološkog objekta ili njegovoga dijela;
- b) otvaranje i/ili zatvaranje ulaza/izlaza u/na speleološkom objektu, kao i za izgradnju, obnovu ili sanaciju svakog podzemnog objekta;
- c) obavljanje znanstvenih i stručnih istraživanja;
- d) ronjenje u speleološkom objektu;
- e) snimanje filmova ili fotografiranje pomoći elektroničke opreme u speleološkom objektu;
- f) sve ostale radnje i zahvate koji utiču na osnovna obilježja, uslove i prirodnu floru ili faunu u speleološkom objektu ili njegovom nadzemljtu.

(2) Rješenje o dozvoli sadrži vremenski period istraživanja i uvjete zaštite prirode.

lanak 36.

(Plan upravljanja za korištenje speleoloških objekata)

(1) Korištenje speleoloških objekata u turističke i druge dozvoljene svrhe obavlja se na temelju Plana upravljanja, mjerodavnog tijela koji upravlja zaštitu enom prirodnom vrijednosti.

(2) Plan iz stavka (1) ovog lanaka sadrži mjeru zaštite speleološkog objekta, uvjete za razgledavanje i mjeru zaštite posjetitelja.

lanak 37.

(Koncesija u speleološkim objektima)

(1) Ako speleološkim objektom u zaštiti enom području ne upravlja javna ustanova koja upravlja tim zaštitom enim područjem, ili ako ga ne koristi vlasnik ili korisnik prava na zemljištu gdje se nalazi speleološki objekt, za njegovo korištenje u turističke i druge dopuštene svrhe, Ministarstvo može dati prijedlog za koncesiju na osnovu odobrenog programa posjeivanja i razgledavanja.

(2) Postupak davanja koncesije provodi se prema odredbama Zakona o koncesijama i ovog Zakona.

lanak 38.

(Ograničenja i naknade za korištenje speleoloških objekata)

(1) Vlasnik ili korisnik prava na zemljištu na kojemu se nalazi speleološki objekt ne smije ugroziti ili oštetiti speleološki objekt, zatrpati ulaz, sprječavati njegovo korištenje na dopušten način, te je dužan omogućiti pristup i razgledanje tog objekta u dozvoljene svrhe.

(2) Vlasnik i korisnik prava na zemljištu na kojem se nalazi speleološki objekt ima pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut u korištenju speleološkog objekta razmijerno umanjenom prihodu.

(3) Visina naknade određuje se sporazumno, a u slučaju spora o visini naknade odlučuje nadležni sud.

(4) Naknada se isplaćuje iz proračuna Županije ili Fonda za zaštitu okoliša HNŽ.

lanak 39.

(Vode i vlažna staništa)

(1) Vode i vlažna staništa predstavljaju prirodne vrijednosti u smislu ovoga Zakona, te ih treba očuvati u prirodnom ili doprirodnom stanju, gdje god je moguće i prikladno.

(2) Sva prirodna jezera i bare, sve lokve u priobalju veće od 0,01 ha, prirodne i doprirodne močvare veće od 0,25 ha, cretovi, izvori, ponori i potoci s obalnim pojasom od 2 metra, predstavljaju ekološki značajna područja u smislu ovog Zakona.

(3) Vode se štite od one iščekivanja, a njihovu prirodnu sposobnost vlastitog rastanja treba očuvati ili ponovno uspostavljati.

(4) Aktivnostima na vodi i u vodi ne smiju se ugrožavati, ošteti, ivati niti uništavati vodenaa staništa.

(5) Nadležna tijela i službe za upravu u okviru svoga djelokruga, te fizičke i pravne osobe u obavljanju djelatnosti dužni su skrbiti o zaštiti voda od one iščekivanja, poduzimati nužne mjeru za smanjenje one iščekivanja na najmanju moguću u mjeru i stalno pratiti stanje one iščekivanja.

lanak 40.

(Zaštita voda i ekološki prihvatljiv protok)

(1) U prirodnim i doprirodnim vlažnim staništima nije dopušteno zahvaati vodne zalihe (isušivanje, zatrpanjanje izvora, bara i dr.) ako su one potrebne za opstanak prirodnih vrijednosti i o uvanje biološke raznolikosti.

(2) Koli inu vode u vlažnim staništima koja je neophodna za opstanak prirodnih vrijednosti i o uvanje biološke raznolikosti, odre uje nadležni ministar uz prethodno pribavljeni suglasnost tijela uprave nadležnog za vode, a na osnovu studije o potrebnim koli inama vodnih zaliha u vlažnim staništima, koju izra uju ovlaštene pravne osobe u suradnji s pravnom osobom za obavljanje poslova upravljanja vodama.

(3) Nadležna tijela u sklopu svoga djelokruga, te pravne i fizi ke osobe u obavljanju djelatnosti, dužni su osigurati ekološki prihvatljiv protok vode u vlažnim staništima.

lanak 41.

(Pro iš avanje gradskih i industrijskih otpadnih voda koje se ulijevaju u more i akcidenti)

(1) Nadležno tijelo u sklopu svoga djelokruga, te fizi ke i pravne osobe u obavljanju djelatnosti, dužni su osigurati pro iš avanje gradskih i industrijskih otpadnih voda koje se ulijevaju u more.

(2) U slu ajevima akcidentnih one iš enja mora s brodova ili s obale prioritetno se provodi saniranje onih posljedica one iš enja koje ugrožavaju biološku raznolikost u moru.

lanak 42.

(Iskorištavanje morskih dobara)

(1) Razine dopuštenog iskorištavanja dijelova žive i nežive prirode mora i podmorja utvr uje se na temelju procjene zaliha bioloških dobara u moru.

(2) Procjenu zaliha bioloških dobara u moru utvr uje Ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, nakon pribavljeni suglasnosti Ministarstva, na temelju mišljenja mjerodavne znanstvene institucije.

lanak 43.

(Zaštita oranica)

(1) Radi o uvanja biološke i krajobrazne raznolikosti oranicama treba o uvati vrijedna i ugrožena rubna staništa (živice, pojedina na stabla, skupine stabala, bare i livadne pojaseve).

(2) Prilikom planiranja i izvo enja okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta, potrebno je u što veoj mjeri o uvati postoje a ili stvoriti nova staništa iz stavka (1) ovog lanka, te isplanirati njihov raspored i veli inu na na in da se osigura najve a vrijednost staništa za biološku i krajobraznu raznolikost.

lanak 44.

(O uvanja biološke i krajobrazne raznolikosti u naseljima)

U planiranju i ure enju prostora na podru jima guse naseljenosti, radi o uvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, potrebno je:

- a) omogu iti povezanost staništa u podru jima guse naseljenosti s podru jima prirode izvan njih, ako je to tehni ki izvodivo i ne zahtijeva nesrazmjerne troškove;
- b) uvati postoje e, a gdje je mogu e i prikladno, umjetno stvarati zelene površine, drve e, skupine stabala, vode teku ice i staja ice i druga staništa, daju i prednost autohtonim vrstama i staništima.

lanak 45.

(O uvanje stanišnih tipova)

(1) O uvanje ekološkog sustava osigurava se o uvanjem stanišnih tipova u povoljnem stanju.

(2) Stanišni tip je u povoljnem stanju, ako:

- a) je njegovo prirodno podru je rasprostranjenosti i površina koju pokriva stabilna ili se pove ava;

- b) postoji, i u doglednoj budunosti e se vjerovatno održati, specifične na struktura i funkcije neophodne za njegov dugorođeni opstanak;
- c) je zajam eno povoljno stanje njegovih značajnih bioloških vrsta.

lanak 46.

(Natura 2000)

(1) Propisom Vlade Federacije BiH će biti uspostavljena Evropska ekološka mreža posebno zaštiti enih područja pod nazivom Natura 2000.

(2) Mreža složena od tipova staništa i staništa vrsta omogućiti će održanje tipova prirodnih staništa, ili tamo gdje je potrebno uspostavljanje povoljnog stanja zaštite unutar njihovog prirodnog područja.

(3) Mreža Natura 2000 uključiti će posebno zaštiti eni dijelovi prirode sukladno sa Direktivom o pticama.

lanak 47.

(Kartiranje i praćenje stanja i ugroženosti staništa)

(1) Stanišni tipovi se kartiraju, a njihovo stanje i ugroženost se procjenjuje i prati.

(2) Ugroženi stanišni tipovi su oni koji nisu u povolnjem stanju te im prijeti nestanak.

(3) Područja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova su ekološki značajna područja u smislu ovoga Zakona.

(4) Praćenje stanja i ugroženosti staništa obavljaju Ministarstvo i nadležna tijela.

(5) Kartiranje i procjenu stanja i ugroženosti tipova staništa, vrste tipova staništa, te ugrožene i rijetke tipove staništa, kao i mјere za očuvanje tipova staništa u povolnjem stanju utvrđuje Federalno ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša (u dalnjem tekstu: Federalno ministarstvo).

lanak 48.

(Ekološki značajno područje)

(1) Ekološki značajno područje je područje koje u velikoj mjeri pridonosi očuvanju biološke raznolikosti u Županiji.

(2) Ekološki značajna područja su:

- a) područja stanišnih tipova koji su biološki iznimno raznovrsni ili dobro očuvani, gdje su staništa ugroženih ili endemičnih bioloških vrsta, koja su međunarodno značajna po mjerilima potvrđeni međunarodnih ugovora, ili koja drugačije pridonose očuvanju biološke raznolikosti;
- b) područja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova;
- c) očuvane šumske cjeline;
- d) staništa vrsta zaštite enih temeljem potvrđenih međunarodnih ugovora;
- e) selidbeni putevi životinja;
- f) ekološki koridori.

lanak 49.

(Zaštita ekološki značajnih područja)

(1) Zaštita ekološki značajnih područja osigurava se provočenjem propisanih mјera i uvjeta zaštite prirode u cilju očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštite prirodnih vrijednosti na temelju ovoga Zakona.

(2) Nisu dopušteni zahvati i radnje koje mogu dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki značajnom području.

(3) Iznimno, Ministarstvo može dopustiti zahvate ili radnje iz stavka (2) ovoga lanaka ako se oštete enje ekološki značajnog područja može odgovarajućim mjerama kompenzirati, ili ako su zahvati i radnje potrebni radi prevladavanja negativnog interesa.

(4) Pojedina ekološki značajna područja mogu se zaštititi u nekoj od kategorija zaštite enih dijelova prirode.

lanak 50.

(Ekološka mreža)

(1) Ekološka podru ja od zna aja za EU su ona koja u biogeografskim regijama kojima pripada, zna ajno doprinose održanju ili obnavljanju "povoljnog stanja" u o uvanju tipova staništa koja zna ajno doprinose koherenciji ekološke mreže Natura 2000. i/ili koja doprinose o uvanju biološke raznolikosti unutar doti ne regije ili regija.

(2) Sustav me usobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki zna ajnih podru ja, koja uravnoteženom biogeografskom raspore enoš u zna ajno doprinose o uvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti, ini ekološku mrežu. Unutar ekološke mreže njeni dijelovi povezuju se prirodnim ili umjetnim ekološkim koridorima.

lanak 51.

(Divlje vrste i podvrste biljaka i životinja)

(1) Divlje vrste i podvrste biljaka i životinja (u dalnjem tekstu: divlje vrste) ine:

- a) živi i mrtvi primjeri samoniklih biljaka i gljiva i slobodnoživu ih životinja, te njihovi uzgojeni primjerici;
- b) njihovi razvojni oblici (jaja, li inke, ahure, sjemenke, plodovi, i dr.);
- c) njihovi dijelovi i od njih dobiveni lako raspoznatljivi proizvodi.

(2) Zabranjeno je smanjiti brojnost populacija divljih vrsta, uništavati njihova staništa ili mijenjati njihove životne uvjete u mjeri u kojoj bi vrsta postala ugrožena.

(3) Zabranjeno je istrijebiti autohtonu divlju vrstu/podvrstu.

(4) Odredbe ovog Zakona primjenjuju se na svaku pojedinu vrstu divljih biljaka i životinja u svakoj fazi razvitka i u svakom obliku i stanju.

lanak 52.

(Ugrožena divlja vrsta/podvrsta)

(1) Ugrožena divlja vrsta/podvrsta je ona vrsta/podvrsta iji je dugoro ni opstanak u opasnosti ili koja je rijetka, te koja je kao takva odre ena u Crvenoj listi ugroženih biljnih vrsta, vrsta gljiva i životinjskih vrsta/podvrsta.

(2) Ugrožene divlje vrste i podvrste utvr uje i uvrštava u Crvene liste Federalni ministar na osnovu nau no utvr enih stru nih podloga koje e raditi Federalni zavod.

(3) Na osnovu Crvenih listi ugroženih biljnih vrsta, vrsta, gljiva i životinjskih vrsta/podvrsta izradit e se Crvene knjige.

(4) Ugrožene divlje vrste/podvrste mogu biti:

- a) strogo zašti ene vrste/podvrste i
- b) zašti ene vrste/ podvrste.

(5) Strogo zašti ene vrste i podvrste i zašti ene vrste i podvrste proglašava Federalno ministarstvo.

lanak 53.

(Strogo zašti ena vrsta/podvrsta)

(1) Strogo zašti ena vrsta/podvrsta je:

- a) divlja vrsta/podvrsta kojoj prijeti izumiranje na podru ju Federacije BiH;
- b) usko rasprostranjeni endem;
- c) divlja vrsta/podvrsta iji je odgovaraju i na in zaštite propisan me unarodnim ugovorima u kojima je Bosna i Hercegovina lanica.

(2) Pojedina divlja vrsta/podvrsta može biti strogo zašti ena na cijelom podru ju Federacije BiH ili na pojedinim njenim dijelovima.

lanak 54.

(Zašti ena divlja vrsta/podvrsta i korištenje zašti enih divljih vrsta/podvrsta)

(1) Zašti ena divlja vrsta/podvrsta je:

- a) autohtona divlja vrsta/podvrsta koja je ugrožena ili rijetka, i ne prijeti joj izumiranje;
- b) divlja vrsta/podvrsta koja nije ugrožena, ali je radi njezina izgleda lako mogu e zamijeniti s ugroženom divljom vrstom i podvrstom;

c) divlja vrsta/podvrsta iji je odgovaraju i na in zaštite propisan me unarodnim ugovorima u kojima je Bosna i Hercegovina lanica.

(2) Korištenje zašti enih divljih vrsta/podvrsta dozvoljeno je na na in i u koli ini da se njihove populacije ne dovedu u opasnost.

lanak 55.

(Mjere zabrane)

(1) Strogo zašti ene i zašti ene divlje biljke i životinje zabranjeno je:

- a) namjerno proganjati, hvatati, držati i ubijati;
- b) namjerno ošte ivati ili uništavati njihove razvojne oblike, gnijezda ili legla, te podru ja njihova razmnožavnja ili odmaranja;
- c) namjerno uznemiravati, naro ito u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih i hibernacije, ako bi uznemiravanje bilo zna ajno u odnosu na ciljeve zaštite;
- d) namjerno uništavati ili uzimati jaja iz prirode;
- e) prikrivati, držati, uzugajati, prodavati, kupovati i otu ivati ili na bilo koji na in pribavljati i preparirati.

(2) Zaštitu iz ovoga lanka uživaju i samonikle biljke, te divlje životinje koje se nalaze zašti enim dijelovima prirode ako se radi o vrijednostima radi kojih je podru je zašti eno, kao i sve podzemne životinje, iako nisu zašti ene kao pojedina ne vrste.

(3) Odredbe stavka (1) ovoga lanka ne odnose se u slu aju znanstvenog istraživanja.

(4) Dopuštenjem za znanstveno istraživanje utvr uju se uvjeti zaštite prirode.

lanak 56.

(Zaštitu lovnih i ribolovnih vrsta)

(1) Populacije lovnih i ribolovnih vrsta iskorištavaju se i štite prema odredbama ovoga Zakona i drugih posebnih propisa.

(2) Zabranjena je upotreba svih neselektivnih sredstava hvatanja i ubijanja divljih životinja te upotreba svih sredstava koja mogu prouzro iti lokalno nestajanje ili ozbiljno uznemiravanje populacije tih vrsta, a posebno sredstvima zabranjenim potvr enim me unarodnim ugovorima, kao što su:

- a) žive životinje koje se koriste kao mamci, oslijepljene ili osaka ene;
- b) elektri ne ubojite ili omamljuju e naprave;
- c) umjetne svjetle e naprave;
- d) zrcala i druge zasljepljuju e naprave;
- e) odašilja i zvuka (magnetofoni, kazetofoni i dr.) koji emitiraju zvukove dozivanja, boli ili javljanja;
- f) naprave za osvjetljavanje cilja;
- g) opti ki nišani za no ni lov s mogu noš u elektronskog pove avanja ili pretvaranja slike;
- h) eksplozivi;
- i) otrovi i otrovni ili omamljuju i mamci;
- j) poluautomatsko ili automatsko oružje sa spremnikom koji može sadržavati više od dva naboja;
- k) letjelice;
- l) motorna vozila u pokretu i dr.

lanak 57.

(Uvoz i izvoz strogo zašti enih i zašti enih divljih biljaka i životinja)

(1) Strogo zašti ene i zašti ene divlje biljke i životinje ne smiju se izvoziti niti uvoziti.

(2) Iznimno, pojedine strogo zašti ene i zašti ene biljke i životinje smiju se izvoziti i uvoziti u znanstveno-istraživa ke svrhe u ograni enom roku trajanja, radi razmjene, izlaganja i sli no na temelju rješenja Federalnog ministarstva.

(3) Unos, iznos, izvoz ili uvoz i unos s mora, za izvoz divljih vrsta/podvrsta, njihovih dijelova i derivata zašti enih na osnovu Zakona obavlja se uz suglasnost Federalnog ministarstva.

lanak 58.

(O uvanje povoljnog stanja divljih životinjskih, biljnih vrsta i vrsta gljiva)

(1) Povoljno stanje divljih životinjskih, biljnih vrsta i vrsta gljiva koje su zašti ene na temelju me unarodnih konvencija, ugovora i direktiva u kojima je Bosna i Hercegovina lanica osigurava se zaštitom njihovih staništa i zaštitnim mjerama za pojedine vrste/podvrste prema odredbama ovog Zakona.

(2) Stanje divlje vrste/podvrste je povoljno, ako je njezina rasprostranjenost i brojnost populacije u okviru prirodnih kolebanja i ne pokazuje dugoro ni trend smanjivanja, te ako su staništa populacije vrste dovoljno prostrana da osiguravaju dugoro no o uvanje populacije.

lanak 59.

(Introdukcija i retroindukcija)

(1) Zabranjena je introdukcija (unošenje) stranih vrsta/podvrsta u prirodu na podru je Županije.

(2) Zabranjena je introdukcija alohtonih vrsta riba u prirodne i doprirodne vode, kao i prenošenje takvih vrsta iz ribogojilišta u druga vlažna staništa.

(3) Reintrodukcija (ponovno naseljavanje) nestalih divljih vrsta/podvrsta u prirodu može se obavljati uz dozvolu Federalnog ministarstva, koja se izdaje na osnovu studije o procjeni rizika ponovnog uvo enja na prirodu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

(4) Troškove izrade studije i provo enja postupka procjene utjecaja reintrodukcije na prirodu snosi pravna ili fizi ka osoba koja je podnjelo zahtjev za izdavanje dozvole.

lanak 60.

(Odobrenje za sakupljanje biljaka i njihovih dijelova, hvatanje ili ubijanje životinja koje nisu zašti ene)

(1) Odobrenje Ministarstva treba ishoditi i za sakupljanje biljaka i njihovih dijelova, hvatanje ili ubijanje životinja koje nisu zašti ene na temelju ovog ili drugih zakona, za sakupljanje minerala i fosila u ve im koli inama, ako se sve to obavlja u svrhu stjecanja materijalne dobiti.

(2) Radnje iz stavka (1) ovog lanka mogu se obavljati samo uz predhodnu suglasnost vlasnika ili korisnika prava na zemljište ili vodenu površinu na kojima se obavljaju radnje iz stavka (1) ovog lanka.

(3) Odobrenje iz stavka (1) ovog lanka sadrži uvjete zaštite prirode.

lanak 61.

(Gradnja objekata infrastrukture)

(1) Javne ceste, drugi putevi i druge gra evine koji prelaze preko poznatih migracijskih puteva divljih životinja grade se na na in da se osigura sigurno prelaženje divljih životinja na odgovaraju im prostornim razmacima.

(2) Stubovi, vjetroelektrane i tehni ke komponente nadzemnih elektri nih vodova izvode se na na in da se ptice zaštite od strujnog i fizi kog udara.

(3) Na stubovima, vjetroelektranama i tehni kim komponentama koji su izgra eni prije stupanja na snagu ovog Zakona, i koji u visokom nivou ugrožavaju ptice, u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog Zakona provede se neophodne mjere radi zaštite ptica od strujnog i fizi kog udara.

(4) Odredbe stavka (2) i (3) ovog lanka ne odnose se na gornje vodove željeznica.

lanak 62.

(Držanje divljih vrsta)

(1) Životinje divljih strogo zašti enih i zašti enih vrsta zabranjeno je držati u zato eništvu u neprikladnim uvjetima i bez odgovaraju e skrbi.

(2) Životinje iz stavka (1) ovog lanka za koje je to propisano trajno i nezamjenjivo se propisno obilježevaju.

(3) Uvjete držanja, na in obilježavanja i evidencije životinja propisuje Federalni ministar.

lanak 63.

(Autohtona vrsta)

(1) Autohtona odoma ena vrsta/podvrsta, kao dio biološke raznolikosti, je svaka naslije ena biljna sorta ili životinjska pasmina koja se razvila kao rezultat uzgoja.

(2) Autohtone odoma ene vrste i podvrste predstavljaju prirodne vrijednosti u smislu ovog Zakona i posebnih propisa.

lanak 64.

(Zaštita ugroženih autohtonih odoma enih vrsta/podvrsta)

(1) Ugrožene autohtone odoma ene vrste/podvrste štite se metodama in-situ (u prirodi) i ex-situ (izvan prirode). Tradicionalni na in uzgoja i korištenja ugroženih autohtonih odoma enih vrsta/podvrsta poti e se gdje je to mogu e i odgovaraju e.

(2) Ugrožene autohtone odoma ene vrste/podvrste, uzgojne ciljeve, pravila uzgoja i o uvanja iste i zdrave geneti ke osnove, te na ine korištenja ugroženih autohtonih odoma enih vrsta/podvrsta koji nisu propisani posebnim zakonom propisuje zašti enima Federalni ministar, uz pribavljeni suglasnost Federalnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

lanak 65.

(Geneti ki material)

(1) Geneti ki materijal je dio biljke, gljive, životinje ili mikroorganizma koji sadrži dijelove dezoksirbonukleinske kiseline.

(2) Geneti ki materijal se koristi sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima.

(3) Uzimanje geneti kog materijala iz prirode ne smije ugrožavati opstanak ekološkog sustava ili populacija vrsta u njihovim staništima.

(4) Pristup geneti kim izvorima dopušten je svima pod istim uvjetima na na in propisan ovim Zakonom ili posebnim propisom.

(5) Rezultati istraživanja i razvoja proizašli iz korištenja geneti kih izvora koriste se na pravi an na in sukladno sa posebnim propisima.

(6) Nitko ne može postati patentni vlasnik geneti kog materijala stvorenog na osnovu geneti kog materijala divljih vrsta/podvrsta.

(7) Zabranjeno je patentiranje geneti kog materijala nekoga dijela geneti ke raznolikosti sa podru ju Županije.

lanak 66.

(Minerali i fosili)

(1) Minerali su samorodni homogeni kemijski elementi ili spojevi u vidu kristalizirane ili amorfne tvari, odre ene strukture, oblika i sastava.

(2) Minerali u smislu ovoga Zakona nisu mineralne sirovine.

(3) Fosili predstavljaju sa uvane cjeline, dijelove, ili tragove izumrlih organizama i njihovih životnih aktivnosti (ihnofosili).

(4) Minerali i fosili su u vlasništvu Županije.

(5) Zabranjeno je uništavati minerale i fosile i ošte ivati njihova nalazišta.

(6) O pronalasku minerala i fosila pronalaza je dužan obavijestiti Ministarstvo u roku od osam dana od dana pronalaska, te preduzeti neophodne mjere zaštite od uništenja, ošte ivanja ili kra e.

(7) U slu aju iz stavka 6. ovoga lanka nalaza je dužan iste ponuditi na prodaju Ministarstvu.

(8) Ukoliko Ministarstvo odbije ponudu iz stavka (6) ovoga lanka nalaza je dužan iste ponuditi na prodaju Federalnom ministarstvu okoliša i turizma.

lanak 67.

(O uvanje i zaštita minerala, fosila i sigovine)

(1) Minerali, fosili i sigovine koji su zna ajni radi svoje rijetkosti, izuzetne veli ine ili izgleda ili izvanrednog i univerzalnog obrazovnog i nau nog zna enja, predstavljaju zašti ene prirodne vrijednosti u smislu ovog Zakona.

(2) Minerali, fosili i sigovine koji su proglašeni za zašti enu prirodnu vrijednost uvaju se na mjestu nalaza (in-situ o uvanje), a nalazište uživa zaštitu kao zašti eno prirodno podru je do donošenja odluke od strane Ministarstva.

(3) Ako minerale, fosile ili sigovine nije mogu e zaštititi na nalazištu daju se na uvanje pravnoj ili fizi koj osobi koja e osigurati njihovu stru nu zaštitu i omogu iti njihovu upotrebu u svrhu obrazovanja, muzejske djelatnosti, nauke i zaštite prirode (ex-situ o uvanje).

lanak 68.

(Istraživanje nalazišta minerala, fosila ili sigovina)

(1) Ako pravna ili fizi ka osoba namjerava istraživati nalazišta minerala, fosila ili sigovina dužno je od Ministarstva zatražiti dozvolu najkasnije 30 dana prije namjeravanog po etka istraživanja.

(2) Pravna ili fizi ka osoba dužna je u roku od 30 dana od dana obavljenog istraživanja dostaviti Ministarstvu Izvješće o obavljenom istraživanju, s podacima o stanju nalazišta, mogu oj ugroženosti nalazišta, te o potrebnim dodatnim istraživanjima i dodatnim mjerama zaštite, pod prijetnjom naknade eventualno nastale štete.

(3) Ako se istraživanje odnosi na nalazište zašti enih minerala, fosila ili sigovina koji su proglašeni prirodnim vrijednostima, Ministarstvo može zabraniti istraživanje ili izdati dozvolu kojom se utvr uju i uvjeti zaštite prirode, odnosno mjere zaštite za nalazište. Dozvola se izdaje rješenjem.

(4) Protiv prvostupanjskih rješenja koje izdaje Ministarstvo na temelju ovoga Zakona žalba se može izjaviti Vladi Hercegova ko-neretvanske županije (u daljem tekstu: Vlada) u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

(5) Rješenje donijeto po žalbi je kona no i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda, u skladu sa Zakonom.

lanak 69.

(Korištenje minerala, fosila i sigovina)

(1) Pravna i fizi ka osoba može uzimati minerale, fosile ili sigovine iz prirode radi stavljanja u promet uz prethodno pribavljenu dozvolu Ministarstva. Dozvola se izdaje rješenjem, sadrži uvjete pod kojima se isti mogu uzimati.

(2) Pri uzimanju minerala, fosila ili sigovina iz prirode zabranjeno je koristiti mašine, eksploziv, potisne gasove ili druga kemijkska sredstva.

(3) Pravna ili fizi ka osoba koja stavlja minerala, fosile ili sigovine u promet dužno je, za svaki mineral ili fosil koji posjeduje, imati dokaz o porijeklu odnosno dozvolu o uzimanju iz prirode. Dokaz ili dozvola prilikom prodaje minerala, fosila ili sigovina uru uju se kupcu.

(4) Pravna ili fizi ka osoba iz stavka (1) ovog lanka je dužna voditi evidenciju o stavljanju u promet minerala, fosila ili sigovina, te evidenciju dostavljati Ministarstvu.

(5) O obliku i sadržaju evidencije o stavljanju u promet minerala, fosila ili sigovina ministar e donijeti uputstvo.

III - PLANIRANJE I ORGANIZACIJA ZAŠTITE PRIRODE

lanak 70.

(Temeljni dokumenti zaštite prirode)

(1) Temeljni dokumenti zaštite prirode su Županijski plan zaštite prirode (u dalnjem tekstu: Plan zaštite prirode) i Program zaštite prirode jedinica lokalne samouprave.

(2) Prijedlog plana zaštite prirode priprema Ministarstvo.

(3) Prijedlog plana zaštite prirode dostavlja se Federalnom ministarstvu radi davanja mišljenja i primjedbi.

(4) Prijedlog plana zaštite prirode mora bit dostupan javnosti radi davanja mišljenja i primjedbi.

(5) Plan zaštite prirode donosi Skupština Hercegova ko-neretvanske županije (u dalnjem tekstu: "Skupština"), na prijedlog Vlade za period od 10 godina. Plan zaštite prirode mora biti usuglašen sa Federalnom strategijom zaštite prirode.

(6) Program zaštite prirode donosi predstavni ko tijelo jedinica lokalne samouprave, svako za svoje podru je.

(7) Program zaštite prirode mora biti usklađen sa Planom zaštite prirode.

lanak 71.

(Plan zaštite prirode)

(1) Plan zaštite prirode određuje dugoročne ciljeve i smjernice o uvanju biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštiti enih prirodnih vrijednosti, te naime njezina provođenja u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem u Županiji.

(2) Plan zaštite prirode sadrži osobito:

- a) opće strateške ciljeve;
- b) smjernice za očuvanje krajobraza, ekoloških sustava, stanišnih tipova, divljih vrsta i zavičajnih udomaćenih vrsta;
- c) smjernice za posebno zaštitu enih dijelova prirode;
- d) smjernice za istraživanje i praćenje stanja u prirodi;
- e) smjernice za ugradnju zaštite prirode u druge sektore;
- f) smjernice za zakonodavni i institucionalni okvir;
- g) smjernice za odgoj i obrazovanje;
- h) smjernice za obavljanje javnosti i sudjelovanje javnosti u odluci ovanju o prirodi;
- i) akcijske planove za provedbu smjernica, s oznakama prioriteta i mogućih izvora financiranja;
- j) način ispunjavanja međunarodnih obaveza u zaštiti prirode;
- k) kartografski prilog koji prostorno prikazuje mjeru očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštite prirodnih vrijednosti.

(3) Strateške smjernice iz Plana zaštite prirode primjenjuju se u izradi dokumenata prostornog uređenja i planova korištenja prirodnih dobara.

lanak 72.

(Izvješće o stanju prirode)

(1) Za potrebe ostvarivanja Plana zaštite prirode i programa zaštite prirode te drugih dokumenata kojima se uređuju pojedina pitanja zaštite prirode, izrađuje se Izvješće o stanju zaštite prirode u Hercegovačko-neretvanskoj županiji.

(2) Prijedlog izvješća o stanju zaštite prirode u Županiji priprema Ministarstvo.

(3) Izvješće o stanju zaštite prirode usvaja Skupština na prijedlog Vlade.

(4) Izvješće iz stavka (1) se izrađuje za dvogodišnje razdoblje, a sadrži naročito:

- a) podatke o stanju krajobraza, ekoloških sustava, tipova staništa, divljih vrsta/podvrsta i autohtonih, zavičajnih udomaćenih vrsta/podvrsta s analizom ugroženosti, te razloge ugroženosti i probleme zaštite;
- b) podatke o utjecajima korištenja prirodnih dobara na biološku i krajobraznu raznolikost;
- c) podatke o utjecajima pojedinih zahvata na prirodu;
- d) ocjenu provedenih mjeru očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštite enih prirodnih vrijednosti;
- e) analizu provedbe Plana i drugih dokumenata značajnih za zaštitu prirode;
- f) ocjenu provedenog nadzora;
- g) podatke o korištenju finansijskih sredstava za zaštitu prirode;
- h) procjenu potrebe izrade novih ili izmijene i dopune postojećih dokumenata te druge važne podatke za zaštitu i očuvanje prirode.

IV - INFORMACIJSKI SUSTAV I PRAĆENJE STANJA (MONITORING)

lanak 73.

(Praćenje stanja očuvanosti prirode)

(1) Ministarstvo organizira praćenje stanja očuvanosti prirode.

(2) Praćenje stanja očuvanosti prirode obuhvaća:

- a) praćenje stanja bioloških vrsta, njihovih staništa, stanišnih tipova, ekoloških značajnih područja, ekoloških sustava te tipova krajobraza;
- b) praćenje stanja posebno zaštićenih dijelova prirode.

(3) Pra enje stanja prirode provode tijela županijske uprave i tijela jedinice lokalne samouprave, kao i druge ovlaštene pravne i fizi ke osobe.

(4) Podaci o pra enju stanja prirode dostavljaju se Ministarstvu. Podaci su javni, osim ako se radi zaštite divljih vrsta ili staništa podaci ne proglose tajnim.

lanak 74.

(Podaci o stanju i zaštiti prirode)

Nadležna tijela županijske uprave, službe jedinica lokalne samouprave, te druge ovlaštene pravne i fizi ke osobe dužni su podatke o stanju i zaštiti prirode staviti na raspolaganje Ministarstvu.

V - PRISTUP INFORMACIJAMA I SUDJELOVANJE JAVNOSTI

lanak 75.

(Obavješ ivanje javnosti)

(1) Ministarstvo, jedinice lokalne samouprave i pravne ili fizi ke osobe koje obavljaju poslove u svezi sa zaštitom prirode i javne ustanove koje upravljaju zašti enim dijelovima prirode dužni su osigurati javnost podataka u svezi zaštite prirode, osim ako posebnim zakonom ili aktom nadležnih tijela nije propisana tajnost podataka.

(2) Nadležna tijela i službe za upravu te pravne ili fizi ke osobe iz stavka (1) ovoga lanka dužni su voditi o evidnik o podacima važnim za zaštitu prirode, i u slu aju oše enja prirode dužni su o tome izvestiti javnost s uputama o postupanju radi njene zaštite i o uvanja. U slu aju bilo kakve neposredne prijetnje prirodi i zdravlju ljudi javnost se izvješ uje o poduzimanju potrebitih mjera i radnji u cilju sprje avanja ili ublažavanje šteta koje bi mogle proiste i iz te opasnosti.

(3) Informacije moraju biti pravodobne i istinite.

lanak 76.

(Sudjelovanje javnosti u odlu ivanju)

(1) Tijekom izrade propisa odnosno akata o proglašavanju posebno zašti enih dijelova prirode, dokumenata prostornog ure enja i planova korištenja prirodnih dobara, kao i op eprimjenjivih i pravno obvezuju ih propisa i dokumenata u podru ju zaštite prirode, osigurava se sudjelovanje javnosti.

(2) Javnost mora biti tijekom postupaka iz stavka (1) ovoga lanka izvješ ena putem javne obavijesti ili pojedina no obavješ ena o aktu ili djelatnosti koji mogu utjecati na stanje u prirodi.

(3) Obavješ ivanje javnosti obvezno je u slu ajevima propisanim ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.

lanak 77.

(uvanje podataka)

Dokumentacija i podaci o inventarizaciji svih dijelova biološke i krajobrazne raznolikosti te pra enje stanja o uvanosti prirode, a naro ito zašti enih dijelova prirode uva se u Ministarstvu.

lanak 78.

(Uvid u podatke i dokumentaciju)

(1) Svako ima pravo uvida u podatke kojima raspolaže Ministarstvo, te iz podataka dobiti izvode, ispise ili kopije.

(2) Uvid u dokumentaciju i podatke Ministarstvo može ograni iti u obimu koji zahtijevaju interesi zaštite prirodnih vrijednosti, unutrašnje sigurnosti ili odbrane.

(3) Za izdavanje izvoda, ispisa i kopija iz dokumentacije stranka pla a upravnu taksu te stvarne troškove za obavljanje pojedinih poslova.

(4) Sredstva ostvarena naplatom naknada prihod su Prora una.

VI - ZAŠTITA PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

lanak 79.

(Zašti eni dijelovi prirode)

- (1) Posebno zašti eni dijelovi prirode uživaju osobitu zaštitu Županije.
- (2) Kategorije zašti enih dijelova prirode prema ovome Zakonu su:
 - a) Park prirode;
 - b) Spomenik prirode;
 - c) Podru je upravljanja staništima/vrstama;
 - d) Zašti eni krajolik:
 - Kopneni
 - Morski
 - e) Zašti ena podru ja sa održivim korištenjem prirodnih resursa;
 - f) Regionalni park.

lanak 80.

(Park prirode)

(1) Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano podru je kopna i/ili mora velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima, naglašenim krajobraznim i kulturno-povijesnim vrijednostima.

(2) Park prirode ima i znanstvenu, kulturnu, odgojno-obrazovnu te rekreativnu namjenu.

(3) U parku prirode dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i zahvati kojima se ne ugrožavaju njegova bitna obilježja i uloga.

lanak 81.

(Spomenik prirode)

(1) Spomenik prirode je pojedina ni neizmijenjeni dio prirode koji ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno-obrazovnu vrijednost.

(2) Spomenik prirode može biti geološki (mineraloško ili paleontološko nalazište, struktura slojeva i sl.), geomorfološki (špilja, soliterna stjena i sl.), hidrološki (vrelo, slap, jezero i sl.), botani ki (rijetki ili lokacijom zna ajni primjerak biljnog svijeta i sl.), prostorno mali botani ki ili zoološki lokalitet i dr.

(3) Na spomeniku prirode dopušteni su zahvati i djelatnosti kojima se ne ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti.

lanak 82.

(Podru je upravljanja staništima/vrstama)

(1) Podru je upravljanja staništima/vrstama je dio prirode namijenjen zaštiti to no odre ene vrste ili staništa, i upravljanje njime je usmjereni prema tom cilju. Podru ja zašti ena u ovoj kategoriji esto, iako ne nužno, zahtijevaju provo enje redovitih aktivnih upravlja kih aktivnosti usmjerenih o uvanju vrste ili održavanju staništa.

(2) U podru ju upravljanja staništima/vrstama dopušteni su zahvati i djelatnosti koje ne narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

lanak 83.

(Zašti eni krajolik)

(1) Zašti eni krajolik je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i bioraznolikosti i/ili georaznolikosti ili krajobraz o uvanju jedinstvenih obilježja karakteristi nih za pojedino podru je.

(2) U zašti enom krajoliku dopušteni su zahvati i djelatnosti koje ne narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

lanak 84.

(Zašti ena podru ja sa održivim korištenjem prirodnih resursa)

(1) Zašti ena podru ja sa održivim korištenjem prirodnih resursa su ve i dijelovi prirode iji se ve i dio nalazi u prirodnom stanju dok se dio koristi na održiv na in. Ova podru ja namijenjena su u uvanju ekosustava i staništa, a usporedno s tim i prate ih kulturnih vrijednosti i tradicionalnih na ina upravljanja prirodnim resursima.

(2) U zašti enim podru jima sa održivim korištenjem prirodnih resursa dopušteni su zahvati i djelatnosti koje ne narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

lanak 85.

(Regionalni park)

(1) Regionalni park je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano podru je kopna i/ili mora velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima i krajobraznim vrijednostima karakteristi nim za podru je na kojem se nalazi.

(2) U regionalnom parku dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i zahvati kojima se ne ugrožavaju njegova bitna obilježja i uloga.

lanak 86.

(Proglašavanje zašti enih dijelova prirode)

Zašti ene dijelove prirode iz lanka 79. ovoga Zakona proglašava Skupština posebnim zakonom.

lanak 87.

(Pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu dijelova prirode)

(1) Pojedini dijelovi prirode o kojima se vodi postupak radi stavljanja pod zaštitu nalaze se pod privremenom zaštitom od dana kada je vlasnik ili drugi korisnik prava na takvom dijelu prirode obaviješten da je postupak pokrenut, do okon anja postupka.

(2) Prijedlog za proglašenje i obavijest o pokretanju postupka za stavljanje pod zaštitu daje Ministarstvo.

(3) Obavijest mora sadržavati granice podru ja i to an opis postoje eg stanja podru ja.

(4) Za vrijeme privremene zaštite primjenjuju se odredbe ovog Zakona, kao i kod zašti enih dijelova prirode.

lanak 88.

(Prijedlog akta o proglašavanju zašti enog podru ja)

(1) Prijedlog akta o proglašavanju zašti enog podru ja temelji se na:

- a) stru noj podlozi a kojom se utvr uju vrijednosti podru ja koje se predlaže zaštititi i na in upravljanja tim podru jem,
- b) izjavi tijela koje donosi akt o proglašenju o osiguranim sredstvima za upravljanje zašti enim podru jem.

(2) Stru na podloga iz stavka (1) ovoga lanka sadrži detaljni opis obilježja i vrijednosti podru ja koje se zašti uje, ocjenu stanja toga podru ja, posljedice koje e donošenjem akta o proglašenju proiste i, posebno s obzirom na vlasni ka prava i zate ene gospodarske djelatnosti, te ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provo enje akta o proglašenju zašti enog podru ja.

lanak 89.

(Izvješivanje javnosti i javni uvid)

(1) O prijedlogu akta o proglašavanju zašti enog podru ja izvješ uje se javnost. Izvješivanje javnosti podrazumijeva javni uvid u predloženi akt o proglašenju zašti enog podru ja i stru nu podlogu s kartografskom dokumentacijom.

(2) Postupak javnog uvida za proglašavanje zašti enih dijelova prirode organizira i provodi Ministarstvo.

(3) Javni uvid traje najmanje 30 dana.

(4) Obavijest o javnom uvidu objavljuje se u najmanje jednom dnevnom listu te na internetskoj stranici, a sadrži podatak gdje se može pregledati kartografska i druga dokumentacija u svezi s predloženom zaštitom.

(5) Predlaga akta o proglašavanju zašti enog podru ja dužan je o itovati se o podnesenim primjedbama prilikom javnog uvida, a podnesene primjedbe i o itovanja postaju sastavni dio dokumentacije na kojoj se temelji prijedlog akta o proglašavanju.

lanak 90.

(Sadržaj akta o proglašenju zašti enog podru ja)

Zakon o zaštiti prirodne vrijednosti zašti enog podru ja sadrži:

- a) naziv i kategoriju zašti enog podru ja;
- b) opis granice zašti enog podru ja;
- c) kartografski prikaz zašti enog podru ja sa precizno upisanim granicama, koji je sastavni dio akta o proglašavanju;
- d) naznaku mjerila kartografskog prikaza.

lanak 91.

(Objava akta o proglašenju zašti enog podru ja)

(1) Zakon o proglašenju zašti enog podru ja objavljuje se u »Narodnim novinama HNŽ«.

(2) Kartografski prikaz zašti enog podru ja uva se u Ministarstvu.

lanak 92.

(Prestanak zaštite)

(1) Ako nestanu obilježja zbog kojih je proglašeno zašti eno podru je, Skupština donosi akt o prestanku zaštite.

(2) Akt o prestanku zaštite zasniva se na stru nom obrazloženju kojim se utvr uje nestanak obilježja zbog kojih je prirodna vrijednost zašti ena.

lanak 93.

(Upisnik zašti enih dijelova prirode)

(1) Zašti eni djelovi prirode upisuju se u Upisnik zašti enih dijelova prirode.

(2) Upisnik zašti enih dijelova prirode vodi Ministarstvo.

(3) Upis zašti enih podru ja i brisanje iz Upisnika zašti enih podru ja obavlja se na temelju akta o proglašavanju te akta o prestanku zaštite.

(4) Podaci iz Upisnika zašti enih podru ja su javni.

(5) Upisnik zašti enih podru ja sadrži podatke iz akta o proglašavanju, a objavljuje se na internetskoj stranici Ministarstva.

(6) Provedbenim propisom utvrditi e se sadržaj i na in vo enja Upisnika zašti enih dijelova prirode.

lanak 94.

(Upravljanje zašti enim podru jima)

(1) Zašti enim dijelovima prirode upravljaju javne ustanove.

(2) Javne ustanove za upravljanje zašti enim dijelovima prirode osniva Vlada.

(3) Javne ustanove osnivaju se sukladno ovom Zakonu i propisima koji reguliraju rad javnih ustanova.

(4) Organe upravljanja, nadzora poslovanja i rukovo enja u ustanovi imenuje i razrješava Vlada na prijedlog resornog ministra u skladu sa zakonom propisanom procedurom.

lanak 95.

(Javne ustanove)

(1) Javne ustanove iz lanka 94. ovoga Zakona obavljaju djelatnost zaštite, održavanja i promocije zašti enog podru ja i druge zašti ene prirodne vrijednosti u cilju zaštite i o uvanja

izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadziru provo enje uvjeta i mjera zaštite prirode na podruju kojim upravljuju.

(2) Javne ustanove koje upravljuju zašti enim podruju jima nadziru i na in obavljanja dozvoljenih djelatnosti, u cilju osiguranja racionalnog i održivog korištenja prirodnih dobara.

(3) Javna ustanova može obavljati i druge djelatnosti utvrene aktom o osnivanju i statutom ustanove koje služe obavljanju djelatnosti iz stavka (1) i (2) ovog lanka.

(4) Javne ustanove djelatnost iz ovoga lanka obavljaju kao javnu službu.

lanak 96.

(Sredstva za rad javnih ustanova)

(1) Sredstva za rad javnih ustanova i obavljanje djelatnosti iz lanka 95. ovoga Zakona osiguravaju se iz:

- a) osniva kih sredstava;
- b) županijskog prora una;
- c) iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša HNŽ;
- d) prihoda od korištenja prirodnih vrijednosti u zašti enim podruju jima;
- e) prihoda od naknada;
- f) utvr enih beneficija (npr. oslobo anje uplate cijelog iznosa ili dijela dobiti...)
- g) drugih izvora utvr enih ovim Zakonom i posebnim propisima.

(2) Javna ustanova nakon isteka poslovne godine izrauje godišnje finansijsko izvješće i dostavlja ga Ministarstvu. Izvješće se dostavlja najkasnije u roku od 30 dana nakon usvajanja.

lanak 97.

(Upravljanje zašti enim dijelovima prirode)

(1) Upravljanje zašti enim dijelovima prirode provodi se na temelju plana upravljanja.

(2) Plan upravljanja donosi Vlada na prijedlog Ministarstva za razdoblje od deset godina.

(3) Prije utvrivanja prijedloga plana upravljanja provodi se postupak javnog uvida i rasprave.

lanak 98.

(Plan upravljanja)

(1) Plan upravljanja odreuje smjernice, na in provo enja zaštite, korištenja i upravljanja zašti enim dijelovima prirode, te smjernice za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti uz uvažavanje potreba lokalnog stanovništva.

(2) Pravne i fizi ke osobe koje obavljaju djelatnosti u zašti enim podruju dužne su se pridržavati plana upravljanja.

(3) Nakon proteka razdoblja od pet godina analizira se provo enje plana upravljanja i ostvareni rezultati te se po potrebi obavlja revizija plana upravljanja na in i u postupku kako je to propisano za njegovo donošenje.

(4) Plan upravljanja sadrži:

- a) Ciljeve i politiku upravljanja zašti enim podruju jem sa dijelovima:
 - svrha, funkcije i ciljevi zašti enog podruju ja,
 - politika upravljanja zašti enim podruju jem.
- b) Smjernice održivog upravljanja zašti enim podruju jem sa dijelovima:
 - ocjena stanja zašti enog podruju ja,
 - koncept zaštite cijelog podruju ja i njegovih pojedinih dijelova (zona),
 - na in pravila zašti enog podruju ja i njegovih vrijednosti,
 - upravljanje pojedinim prirodnim i kulturnim vrijednostima i resursima zašti enog podruju ja,
 - razvitak i uvjete razvijanja dopuštenih djelatnosti u pojedinim zonama,
 - posjeivanje zašti enog podruju ja (program posjeivanja, razgledavanja i dr.),
 - smjernice za izgled objekata u zašti enom podruju ju,
 - povezivanje zašti enog podruju ja sa susjednim podruju jima,
 - utjecaj na okoliš i društveno gospodarski kompleks.
- c) Smjernice za realizaciju plana sa dijelovima:
 - razvitak plana upravljanja kroz aktivnosti po godinama,

- smjernice za povezivanje sektorskih planova,
- nadzor,
- na in i izvor financiranja,
- troškovi realizacije plana,
- institucionalana struktura i nositelj aktivnosti u upravljanju zašti enim podru jem.

(5) Plan upravljanja provodi se godišnjim programom zaštite, o uvanja, korištenja i promocije zašti enog podru ja.

lanak 99.

(Pravilnik o unutarnjem redu)

(1) Pravilnikom o unutarnjem redu bliže se ure uju pitanja i propisuju mjere zaštite, o uvanja, unapre enja i korištenja zašti enih podru ja i drugih zašti enih prirodnih vrijednosti, te propisuju upravne mjere za nepostupanje po odredbama toga pravilnika i ovoga Zakona.

(2) Pravilnik iz stavka (1) ovog lanka donosi Nadzorni odbor javne ustanove na prijedlog uprave uz prethodno pribavljeni suglasnost Ministarstva.

(3) Neposredni nadzor u zašti enim podru jima obavljaju glavni nadzornik i nadzornici javne ustanove koja upravlja zašti enim podru jem.

lanak 100.

(Dozvola za provo enje projekata, znanstvenih i/ili stru nih istraživanja u zašti enom podru ju)

(1) Pravna i fizi ka osoba koja namjerava provoditi projekte, znanstvena i/ili stru na istraživanja u zašti enom podru ju dužna je ishoditi dozvolu Ministarstva.

(2) Zahtjev za izdavanje dozvole iz stavka 1. ovoga lanka sadrži podatke o:

- a) izvoditelju istraživanja,
- b) lokaciji istraživanja,
- c) svrsi istraživanja,
- d) trajanju i vremenu provo enja istraživanja,
- e) na inu provo enja istraživanja,
- f) korištenoj opremi, alatima, strojevima i dr.

(3) Ministarstvo izdaje dozvolu ako utvrdi da namjeravano istraživanje ne e promijeniti obilježja zbog kojih je podru je zašti eno. Dozvola se daje rješenjem.

(4) Dozvola iz stavka (1) ovoga lanka sadrži uvjete zaštite prirode, rok na koji se izdaje te obavijest o potrebi dostavljanja izvješ a ili rezultata istraživanja.

lanak 101.

(Korištenje zašti enih prirodnih vrijednosti)

(1) Na zašti enom podru ju i drugoj zašti enoj prirodnoj vrijednosti dozvoljeni su oni zahvati i radnje koji je ne ošte uju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je zašti ena.

(2) Dozvolu za dozvoljene zahvate i radnje u zašti enim dijelovima prirode iz lanka 79. ovoga zakona izdaje Ministarstvo rješenjem.

(3) Zahvati i radnje koji se provode na osnovu planova upravljanja u šumarstvu, lovstvu, ribarstvu, vodnom privre ivanju i rudarstvu moraju biti uskla eni sa ciljevima i mjerama zaštite i planovima upravljanja zašti enim podru jima, te moraju imati suglasnost nadležnog ministarstva.

(4) Dozvola iz stavka (2) i (3) ovog lanka sadrži i uvjete zaštite prirode.

lanak 102.

(Posje ivanje i razgledavanje)

(1) Zašti eni dijelovi prirode i druge zašti ene prirodne vrijednosti mogu se posje ivati i razgledavati na na in koji ne ugrožava njihove vrijednosti, niti provo enje zaštite.

(2) Posje ivanje i razgledanje zašti enih dijelova prirode i drugih zašti enih prirodnih vrijednosti dozvoljeno je svima pod jednakim uvjetima sukladno ovom Zakonu i na osnovu njega donesenim propisima.

(3) Ako bi posje ivanje i razgledanje zašti enih dijelova prirode i drugih zašti enih prirodnih vrijednosti moglo prouzro iti opasnost za njihovo o uvanje, može se zabraniti ili ograni iti

posjeivanje i razgledanje zašti enog podruja ili druge zašti ene prirodne vrijednosti, ili njihovih dijelova.

lanak 103.

(Uvjeti zaštite prirode)

(1) Nisu dopuštene radnje koje mogu prouzroiti promjene i oštejenja na zašti enom dijelu prirode.

(2) Na zašti enom dijelu prirode dopuštene su one radnje i djelatnosti koje ga ne ošteju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je proglašen zašti enim.

(3) Radnje iz stavka (2) ovog lanka dopuštene su samo uz ishod enje uvjeta zaštite prirode.

(4) Uvjete iz stavka (3) ovog lanka izdaje Ministarstvo.

(5) Za poduzimanje radnji iz stavka (2) ovog lanka za koje je potrebno ishoditi urbanisti ku suglasnost, uvjeti zaštite prirode utvrđuju se u postupku izdavanja urbanisti ke suglasnosti.

(6) Građevna dozvola može se izdati, a izvojenje drugih radova dopustiti u slučajevima iz stavka (2) ovog lanka samo ako Ministarstvo izda rješenje da je glavni projekt ili odgovaraju a dokumentacija u skladu s uvjetima zaštite prirode iz stavka (3) ovog lanka.

(7) Uvjeti zaštite prirode donose se na temelju:

- a) pregleda zašti enih i evidentiranih dijelova prirode i ekološki značajnih podruja sa njihovim karakteristikama i ocjenom stanja;
- b) pregleda podruja na kojima se očekuje postojanje prirodnih vrijednosti, te preporuke za ponašanje prilikom otkrivanja tih vrijednosti ili proglašavanja njihove zaštite;
- c) zaštitnih mjeri i razvojnih usmjerjenja za zašti ene prirodne vrijednosti i ekološki značajna podruja;
- d) mjera za očuvanje biološke raznolikosti, posebno mjerne za očuvanje tipova staništa, staništa vrsta i podvrsta sa Crvene liste Federacije BiH;
- e) mjera za zaštitu specifičnih krajolaza;
- f) kartografskog prikaza, uključujući i kartu tipova staništa propisanu ovim Zakonom;
- g) i drugih relevantnih priloga iz dokumenata prostornog uređenja.

lanak 104.

(Naknada štete)

(1) Pravna i fizička osoba kojoj se zbog ograničenja i zabrana iz ovoga Zakona ili na temelju njega izdanih akata o zaštiti bitno pogoršaju postoje i uvjeti za stjecanje prihoda, a to nije moguće nadoknaditi dopuštenom djelatnošću u okviru propisanog režima zaštite u zašti enom podruju, ima pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut.

(2) Naknada iz stavka (1) ovog lanka može se isplatiti ako Ministarstvo prethodno neposredno, putem vještaka ili stručnog tijela utvrđi da pravna i fizička osoba koja je podvrgnuta ograničenjima provodi propisane uvjete zaštite prirode.

(3) Iznos naknade ovisi o stupnju pogoršanja postojećih uvjeta za stjecanje prihoda te trajanju, vrsti i opsegu ograničenja ili zabrane. Iznos mora biti razmjeran umanjenom prihodu.

(4) Iznos naknade utvrđuje se sporazumno, a u slučaju spora o visini naknade odlučuje sud.

(5) Naknada iz stavka (1) ovog lanka isplađuje se na teret sredstava proračuna Županije za zašti enu podruju iz stavka 79. ovoga Zakona.

(6) Pravna osoba koja je u većinskom vlasništvu Županije nema pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnuta u upravljanju nekretninom.

lanak 105.

(Odgovornost za štetu)

Županija ne odgovara za štetu koju prouzrokuje divlje vrste osim u slučajevima određenim ovim Zakonom.

lanak 106.

(Sprječavanje nastanka štete)

(1) Pravna osoba koja upravlja zašti enom vrstom/podvrstom dužna je na primjeran način i svoj trošak učiniti sve dozvoljene radnje i zahvate kako bi spriječila nastanak štete pravnoj ili fizičkoj osobi.

(2) Pod radnjom ili zahvatom iz stavka (1) ovog lanka podrazumijeva se efikasno ograničivanje, ciljano uvanje dobara i rastjerivanje zaštiti enih životinjskih vrsta/podvrsta.

(3) Ako nastanak štete nije moguće spriječiti na način propisan ovim Zakonom, oštećenik može od Federalnog ministarstva zahtijevati izvođenje neophodnih radnji i zahvata za spremanje daljnijih šteta. Oštećenik i Ministarstvo sporazumno dijele troškove za izvođenje potrebnih radnji i zahvata.

lanak 107.

(Oštećenik)

(1) Oštećenik ima pravo na naknadu štete u visini stvarne štete koju nanesu životinje strogo zaštiti enih divljih vrsta/podvrsta ako je poduzeo propisane radnje i zahvate sukladno sa odredbama lanka 106. ovog Zakona.

(2) Oštećenik je dužan Ministarstvu prijaviti nastanak štetnog događaja bez odgađanja, odnosno u roku u kojem je moguće izvesti dokaza o štetnom događaju, a najkasnije u roku od deset dana od dana nastanka štete.

(3) Oštećenik i komisija koju formira ministar utvrđuju na mjestu štetnog događaja injenice koje su znane za ustanovljenje nastanka štete, uzročnika i visinu štete, o čemu se sastavlja zapisnik.

(4) Ako oštećenik uredno prijavi štetu, a komisija ne obavi uvid u roku od tri dana od prijema prijave oštećenika, oštećenik može u roku od 15 dana odštetni zahtjev uputiti Federalnom ministarstvu.

(5) Ako štetni događaj nastane u zaštiti enom području, poslove vještoga enja može obaviti ovlaštena osoba organa upravljanja zaštite enim područjem.

(6) Visina naknade štete utvrđuje se na temelju zapisnika o uvidu iz stavka (3) ovog lanka, a u slučaju sporova o visini štete odlučuje sud.

(7) Tužba za naknadu štete može se podnijeti u roku šest mjeseci od dana kad je šteta prijavljena.

(8) Ako postupak utvrđivanja štete nije provela komisija već službena osoba iz Ministarstva na postupak utvrđivanja štete i ostvarivanja prava na naknadu štete odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovog lanka.

(9) Na inicijativu i postupanje komisije i drugog ovlaštenog ili službenog lica u postupku utvrđivanja štete, te iznose naknade štete (cjenovnik) propisuje Federalni ministar pravilnikom.

lanak 108.

(Umanjivanje iznosa naknade štete)

Ako pravna ili fizička osoba zapovede djelatnost ili izvesti enje radnji u prostoru koji je prirodno stanište strogo zaštiti enih divljih vrsta/podvrste, i u kojem ona većegistira te postoje predvidivi rizici štete od strogo zaštiti enih divljih vrsta/podvrste, umanjuje se iznos naknade štete za predvidivi rizik.

lanak 109.

(Visina naknade štete)

(1) Pravne i fizičke osobe dužne su nadoknaditi štetu koju prouzrokuje povredama odredaba ovog Zakona.

(2) Visina naknade štete prouzrokovane nedopuštenom radnjom u odnosu na pojedine primjerke strogo zaštiti enih divljih vrsta/podvrsta utvrđuje se prema odštetnom cjenovniku, koji će donijeti Federalni ministar.

(3) Visina naknade štete prouzrokovane nedopuštenom radnjom u odnosu na ostale zaštiti ene prirodne vrijednosti utvrđuje se na osnovu vještoga enja ovlaštenog stručnog lica.

(4) Sredstva ostvarena naknadom štete iz st. (1), (2) i (3) ovog lanka prihod su proračuna.

lanak 110.

(Vlasništvo)

(1) Zemljište unutar granica zaštiti enih dijelova prirode na kojem pravo korištenja i raspolaganja imaju društvene pravne osobe prenosi se u vlasništvo Županije, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Vlasništvo nad nekretninama koje se nalaze u zaštiti enim dijelovima prirode mogu stjecati samo domaći pravni i fizičke osobe.

(3) Zahtjev za suglasnost o sticanju vlasništva na nekretnini u zašti enim dijelovima prirode iz lanka 79. ovog Zakona kupac podnosi Ministarstvu.

(4) Ministarstvo izdaje ili uskra uje suglasnost rješenjem u roku od 60 dana. Ako rješenje nije izdano u propisanom roku, postupa se po odredbama Zakona o upravnom postupku Federacije BiH.

(5) Pravni poslovi sklopljeni suprotno odredbama ovog Zakona su ništavi i ne proizvode pravne posljedice.

lanak 111.

(Pravo prvokupa)

(1) Vlasnik nekretnina unutar zašti enih dijelova prirode, koji namjeravaju tu nekretninu prodati dužan ju je najprije ponuditi na prodaju Vladi Županije.

(2) Vlasnik nekretnine unutar zašti enog dijela prirode dužan je u ponudi navesti cijenu i uvjete prodaje.

(3) Vlada Županije je dužna ponudu prihvati ili odbiti u roku 30 dana od dana primitka pismene ponude.

(4) Ako ponuda ne bude prihva ena unutar roka iz stavka (3) ovog lanka vlasnik može nekretninu u zašti enom dijelu prirode prodati drugoj osobi uz cijenu koja nije niža od cijene navedene u ponudi i pod uvjetima koji za kupca nisu povoljniji od uvjeta što ih sadrži ponuda iz stavka 3. ovog lanka.

(5) Ako vlasnik proda nekretninu u zašti enom dijelu prirode, a nije prije toga postupio u skladu sa stavkom (1) i (3) ovog lanka Vlada Županije ima pravo tužbom protiv prodavatelja i kupca zahtjevati poništenje ugovora o kupoprodaji u roku od jedne godine od dana kada su saznali za sklapanja toga ugovora, ali najkasnije u roku pet godina od dana sklapanja ugovora o kupoprodaji.

(6) Vlada Županije može u roku od jedne godine zahtjevati poništenje ugovora o kupoprodaji nekretnine u zašti enom dijelu prirode i kad je taj ugovor sklopljen pod vidom darovanja ili kad su visina cijene ili uvjeti prodaje prividni, a stvarna cijena i uvjeti ugovora povoljniji za kupca.

(7) Pravo prvokupa iz stavka (1) ovog lanka upisuje se u zemljišnim knjigama kod nadležnog suda.

lanak 112.

(Izvlaštenja)

(1) Vlasni ka ili druga stvarna prava na nekretninama u zašti enoj prirodnoj vrijednosti mogu se oduzeti ili ograni iti u interesu Županije, kada je to potrebno radi efikasnije zaštite prirode.

(2) Vlasništvo ili drugo stvarno pravo se oduzima ili ograni ava po postupku i na na in odre en zakonom koji ure uje izvlaštenje nekretnina, ako ovaj Zakon ne odre uje druga ije.

(3) Vlada Županije, najmanje tri mjeseca prije pokretanja prijedloga za izvlaštenje mora uputiti vlasnicima pismeni prijedlog za otkup nekretnina.

(4) Za oduzetu nekretninu Vlada, mora osigurati drugu jednako vrijednu nekretninu izvan zašti enog podru ja, ili platiti naknadu.

(5) Visina naknade za oduzetu nekretninu odre uje se po vrijednosti nekretnine s obzirom na njezinu tržišnu vrijednost.

(6) Postupak za izvlaštenje pokre e se na prijedlog Ministarstva, a provodi se na na in ure en zakonom koji ure uje izvlaštenje.

(7) Nekretnine u zašti enim dijelovima prirode evidentiraju se u katastru nekretnina koji se vodi po posebnim propisima.

lanak 113.

(Otkup nekretnina u zašti enim dijelovima prirode)

(1) Vlada Županije je dužna na zahtjev vlasnika nekretnine u zašti enoj prirodnoj vrijednosti, koju su proglašili zašti enom na osnovu ovog Zakona, po tržišnoj cijeni otkupiti nekretninu ili ponuditi drugu jednako vrijednu nekretninu .

(2) Vlasnik nekretnine ima pravo ponuditi nekretninu na prodaju sukladno sa ovim lanom u roku dvije godine od dana stupanja na snagu akta koji je prouzrokovao ograni enja i zabrane na nekretnini.

VII. KONCESIJE I KONCESIJSKA ODOBRENJA NA ZAŠTI ENIM DJELOVIMA PRIRODE I SPELEOLOŠKIM OBJEKTIMA

lanak 114.

(Koncesije)

(1) U zašti enim dijelovima prirode iz lanka 79. stavak (2) to ka a), b) c) i d) ovoga Zakona može se dati koncesija za obavljanje turisti ko-ugostiteljske djelatnosti.

(2) U zašti enim dijelovima prirode iz lanka 79. stavak (2) to ka e), f) ovoga Zakona može se dati koncesija za obavljanje gospodarskih djelatnosti kojima se ne ugrožavaju prirodne vrijednosti zbog kojih je proglašen. Djelatnosti za koju se može izdati koncesija utvr uje Ministarstvo.

(3) Vlada Županije može svojom odlukom odrediti pojedina zašti ena podru ja, odnosno pojedine zašti ene dijelove prirode u vlasništvu Županije, na kojima se ne može dati koncesija.

(4) Koncesijom se sti e pravo obavljanja djelatnosti iz stavka (1) i (2) ovoga lanka, te pravo na izgradnju i korištenje objekata i postrojenja potrebnih za obavljanje tih djelatnosti u zašti enim podru jima i speleološkim objektima na kojima je to dozvoljeno u skladu sa ovim Zakonom.

(5) Na pitanja davanja koncesije primjenjuje se ovaj Zakon i Zakon o koncesijama Hercegova ko-neretvanske županije.

lanak 115.

(Odluka o dodjeli koncesije)

(1) Odlukom o koncesiji utvr uje se naro ito:

- a) zašti eno podru je, odnosno speleološki objekt za koji se daje koncesija;
- b) predvi eni obim privrednog korištenja;
- c) korisnici koncesije;
- d) namjene za koje se koncesija dodjeljuje;
- e) uslovi zaštite prirode koje je koncesionar dužan provoditi;
- f) vrijeme trajanja koncesije;
- g) visina naknade ili osnovica za odre ivanje visine naknade.

(2) Odluka o dodjeli koncesije donosi se u skladu sa Zakonom o koncesijama HNZ.

(3) Odluka o koncesiji sadrži uvjete zaštite prirode koje utvr uje Ministarstvo.

lanak 116.

(Ograni enja i dužnosti koncesionara)

(1) Ako u toku trajanja koncesije na zašti enom podru ju ili speleološkom objektu nastanu nepredvidive promjene ili ošte enja zbog kojih je potrebno ograni iti obim koncesije i na in njenog provo enja, koncesionar je dužan poduzeti sve radnje i mjere koje mu u cilju spre avanja nastalih promjena ili ošte enja naredi Ministarstvo ili drugo ovlašteno tijelo.

(2) Ako se koncesionar ne pridržava zadatih uvjeta zaštite prirode, dužan je nadoknaditi nastalu štetu, uspostaviti prijašnje stanje ili provesti kompenzacijске uvjete u skladu sa odredbama ovog Zakona.

VIII - NADZOR

lanak 117.

(Upravni nadzor)

Upravni nadzor nad primjenom odredaba ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

lanak 118.

(Inspeksijski nadzor)

(1) Inspeksijski nadzor nad primjenom ovoga Zakona i drugih propisa koji ure uju zaštitu prirode obavlja županijski inspektor zaštite prirode u Ministarstvu i inspektor zaštite prirode u jedinicama lokalne samouprave, svatko u okviru svoje nadležnosti.

(2) Inspeksijski nadzor u zašti enim dijelovima prirode iz lanka 79. ovog Zakona obavlja županijski inspektor zaštite prirode.

(3) Inspeksijski nadzor nad provedbom programa zaštite prirode jedinice lokalne samouprave i zaštite i o uvanja zašti enih podru ja u urbanim podru jima koja se koriste kao javne površine (drvoredi, aleje, pojedina na stabla itd.) obavlja inspektor zaštite prirode jedinice lokalne samouprave.

(4) Inspektor zaštite prirode dokazuju službeno svojstvo, identitet i ovlasti službenom iskaznicom.

lanak 119.

(Stru ni poslovi po nalogu inspekcije)

(1) Obavljanje odre enih stru nih poslova za potrebe inspeksijskog nadzora (radovi na spre avanju širenja zaga enja u slu aju akcidenta i iš enje zaga enja iz vode i vodnog dobra, ispitivanje, ekspertiza i sl.) koji zahtijevaju posebnu tehni ku opremu i specijalizirane stru njake ili primjenu nau nih metoda i postupaka, može se povjeriti ovlaštenim i osposobljenim institucijama (ustanova, poduze e, laboratorij, društvo) koje obavljaju takve poslove.

(2) Institucije iz stavka (1) ovog lanka angažiraju se na osnovu naloga inspektora nadležnog za zaštitu prirode.

(3) Troškove angažiranja ovlaštenih i osposobljenih institucija i specijaliziranih stru njaka padaju na teret pravne ili fizi ke osobe zbog ijeg je postupanja došlo do potrebe angažiranja ovlaštene i osposobljene institucije i specijaliziranih stru njaka.

lanak 120.

(Zapisnik o obavljenim pregledima i provedbi inspeksijskog nadzora)

Inspektor zaštite prirode vodi zapisnik o obavljenim pregledima i drugim radnjama s podacima o provedbi inspeksijskog nadzora.

lanak 121.

(Inspektor)

(1) U provedbi nadzora nad zašti enim prirodnim vrijednostima i drugim dijelovima prirode inspektor zaštite prirode nadzire stanje kakvo e prirode, korištenje i uporabu zašti enih prirodnih vrijednosti i drugih dijelova prirode, primjenu uvjeta i mjera zaštite prirode, te drugih akata izdanih na temelju ovoga Zakona.

(2) Inspektor zaštite prirode nadzire, sukladno odredbama ovoga Zakona, osobito:

- a) provedbu plana upravljanja i mjera zaštite, o uvanja, korištenja i promicanja zašti enih dijelova prirode;
- b) radnje koje mogu prouzro iti promjene i ošte enja na zašti enim dijelovima prirode ili drugom dijelu prirode;
- c) provedbu neposredne zaštite, o uvanja i korištenja zašti enih dijelova prirode;
- d) provedbu mjera zaštite divljih biljnih i životinjskih vrsta i ostalih zašti enih prirodnih vrijednosti;
- e) primjenu drugih propisanih uvjeta i mjera zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti.

(3) Inspektor zaštite prirode je ovlašten i dužan:

- a) sprije iti neovlašteno korištenje zašti enih prirodnih vrijednosti, u smislu odredaba ovog Zakona;
- b) sprije iti ili ograni iti ostvarivanje prava na korištenje zašti enih prirodnih vrijednosti, ako se ona ne koriste sukladno sa ovim Zakonom; zaustaviti izgradnju ili izvo enje zahvata u prostoru ako se ta izgradnja i zahvati izvode u suprotnosti sa zaštitom prirodnih vrijednosti;
- c) odrediti privremeni prekid obavljanja djelatnosti, ako se krše odredbe iz to ke b) stavak 3. ovog lanka;
- d) zabraniti upotrebu objekta i ure aja, ako se koriste u suprotnosti sa zaštitom prirodnih vrijednosti;
- e) zabraniti ili ograni iti vršenje radnji ako se iste vrše u suprotnosti sa odredbama ovog zakona i odrediti uspostavljanje prvobitnog stanja;
- f) odrediti obvezu utvr ivanja štete i naknade štete i obvezu vra anja u prvobitno stanje;

g) odrediti i druge mjere sukladno ovom Zakonu, ili na osnovu drugih propisa i akata donesenih na temelju ovog Zakona.

(4) U obavljanju poslova inspektor zaštite prirode e:

- a) pregledati zašti ene dijelove prirode;
- b) narediti poduzimanje mjera radi uskla ivanja obavljanja djelatnosti s odredbama ovog Zakona;
- c) poduzimati druge mjere i radnje na koje je ovlašten propisima.

lanak 122.

(Rješenje inspektora i žalba na rješenje)

(1) Kada utvrdi da je povrije en ovaj Zakon, propis ili drugi akt donesen na temelju ovog Zakona, inspektor zaštite prirode zapisnikom konstatiše nepravilnosti ili nedostatke i rješenjem odre uje mjere i rok za njihovo otklanjanje.

(2) Žalba na rješenje inspektora ne odlaže njegovo izvršenje.

(3) Protiv rješenja županijskog inspektora zaštite prirode žalba se izjavljuje Ministru u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.

(4) Protiv rješenja inspektora zaštite prirode jedinica lokalne samouprave žalba se izjavljuje županijskom inspektoru zaštite prirode u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.

(5) Rješenje po žalbi nadležni organ dužan je donijeti u roku od 15 dana od dana prijema žalbe.

(6) Rješenje donijeto po žalbi je kona no i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda, u skladu sa Zakonom.

lanak 123.

(Ovlaštenja inspektora)

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor zaštite prirode ima pravo zatražiti osobne podatke, pregledati zgrade i objekte poslovnih, stambenih i drugih prostora, sredstva rada, alate, vozila i druga prijevozna sredstva, poslovnu dokumentaciju i isprave na temelju kojih se dokazuje identitet lica.

(2) Inspektor zaštite prirode ima pravo i dužnost u inspekcijskom nadzoru pregledati zašti enu prirodnu vrijednost, te ostale prirodne vrijednosti koje uživaju zaštitu na osnovu ovog Zakona, odgovaraju u dokumentaciju, poslovne spise, opremu te sukladno Zakonu o upravnom postupku saslušati pojedina lica.

(3) Nadzirano lice dužno je inspektoru osigurati uvjete za provo enje nadzora, omogu iti pregled u radnim prostorijama, dati na uvid sve podatke i dokumentaciju potrebnu za provedbu nadzora, te obavjestiti o poduzetim mjerama otklanjanja utvr enih nedostataka.

lanak 124.

(Nadzor nad zašti enim dijelovima prirode)

U provedbi nadzora nad zašti enim dijelovima prirode i drugim dijelovima prirode nadležni inspektor zaštite prirode nadzire:

- a) stanje kvaliteta prirode;
- b) korištenje i upotrebu zašti enih prirodnih vrijednosti i drugih dijelova prirode;
- c) primjenu uvjeta i mjera zaštite prirode, te drugih akata izdanih na osnovu ovog zakona;
- d) provo enje prostornih planova i planova korištenja prirodnih dobara u dijelu koji se odnosi na mjere i uslove zaštite prirode;
- e) provo enje plana upravljanja i programa zaštite, o uvanja, korištenja i promicanja zašti ene prirodne vrijednosti;
- f) radnje koje mogu prouzrokovati promjene i ošte enja na zašti enoj prirodnoj vrijednosti ili drugom dijelu prirode;
- g) provo enje neposredne zaštite, o uvanja i korištenja zašti enih prirodnih vrijednosti;
- h) provo enje mjera zaštite zašti enih biljnih, gljivnih i životinjskih vrsta/podvrsta i ostalih zašti enih prirodnih vrijednosti;
- i) introdukciju i reintrodukciju divljih vrsta/podvrsta u prirodu;
- j) informiranje javnosti o stanju prirode;
- k) primjenu izre enih preventivnih mjera u cilju zaštite prirode;

- l) primjenu drugih propisanih uvjeta i mјera zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti utvr enih ovim Zakonom i na temelju njega donesenih propisa.

lanak 125.

(Oduzimanje predmeta)

(1) U provo enju inspekcijskog nadzora inspektor zaštite prirode ima pravo i obvezu nadziranim licima privremeno oduzeti:

- a) predmete kojima je u injeno kazneno djelo ili prekršaj predvi en ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog Zakona ili drugim propisima;
- b) pokretnu zašti enu prirodnu vrijednost i odrediti uvanje kod ovlaštenog lica.

(2) Za oduzete predmete i vrijednosti iz stavka 1. ovog lanka inspektor zaštite prirode e izdati potvrdu i podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog ili krivi nog postupka.

(3) Inspektor je obavezan uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka za u injeni prekršaj, odnosno uz prijavu za u injeno krivi no djelo, o privremenom oduzimanju predmeta odmah obavijestiti nadležni organ kod kojeg pokre postupak zbog u injenog prekršaja ili krivi nog djela, zavisno o kvalifikaciji djela u injenog oduzetim predmetima.

(4) Nadležni sud u postupku iz stavka (1) ovoga lanka odlu it e o trajnom oduzimanju zašti ene prirodne vrijednosti.

(5) Pokretna prirodna vrijednost ste ena protuzakonitom radnjom koja je podložna kvarenju ili se ne može odgovaraju e zbrinuti ili ako njen uvanje zahtjeva nerazmjerne troškove, prodaje se, ako je prodaja dopuštena prema ovome zakonu, a ostvarena sredstva prihod su prora una ili se sa tom prirodnom vrijednosti postupa na na in koji je najprimjereni za njen o uvanje i zaštitu.

(6) Izuzetno od stavka (5) ovoga lanka oduzeta prirodna vrijednost može se ustupiti humanitarnoj organizaciji uz potvrdu prijema.

lanak 126.

(Prava i obveze inspektora)

(1) U provo enju inspekcijskog nadzora inspektor zaštite prirode ima pravo i obvezu nadziranim osobama, koje nemaju dozvolu Ministarstva ili druge suglasnosti, rješenjem zabraniti:

- a) branje zašti enih biljaka, gljiva i njihovih dijelova;
- b) rastjerivanje, hvatanje, držanje, ubijanje i prepariranje zašti enih životinja i njihovih razvojnih oblika;
- c) uklanjanje gnijezda ili legla zašti enih divljih vrsta/podvrsta;
- d) introdukciju i reintrodukciju;
- e) promet zašti enih prirodnih vrijednosti;
- f) promet primjercima biljnih, gljivnih ili životinjskih vrsta zašti enim na osnovu me unarodnih ugovora u kojima je Bosna i Hercegovina lanica;
- g) promet nekretnina na zašti enim prirodnim vrijednostima;
- h) podvodne aktivnosti i istraživanja u zašti enim podru jima;
- i) obavljanje propisanih poslova zaštite prirode;
- j) znanstvena istraživanja u zašti enim podru jima;
- k) znanstvena istraživanja pojedinih zašti enih vrsta.

(2) U slu aju iz stavka (1) ovog lanka inspektor zaštite prirode može naređiti hitne mjere radi zaštite života ljudi i smanjivanja štete nastale zbog obavljanja nedopuštenih djelatnosti, radnji ili radova.

(3) Inspektor zaštite prirode je ovlašten zabraniti ošte ivanje ili uništavanje staništa zašti enih divljih vrsta/podvrsta, kao i druge radnje i zahvate suprotne ovom Zakonu i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.

(4) Ako nadležni inspektor za zaštitu prirode u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da je po injen prekršaj propisan ovim zakonom, a utvr ene nepravilnosti se ne otklone u ostavljenom roku inspektor e izdati prekršajni nalog, na licu mјesta odnosno podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Ilanak 127.

(Obavijest nadležnom tijelu)

Ako inspektor zaštite prirode utvrdi povredu odredbe Zakona ili drugih propisa nad primjenom kojih nadzor obavlja druga inspekcijska, odnosno drugo tijelo uprave, obavijestiti će bez odga anja nadležnu inspekcijsku odnosno nadležno tijelo, a najksnije u roku od osam dana.

Ilanak 128.

(Dužnosti nadziranog lica)

(1) Nadzirano lice dužno je o ispunjenju rješenjem narene enog postupanja obavijestiti inspektora zaštite prirode u roku osam dana od dana isteka roka za ispunjenje obveze.

(2) Ako nadzirano lice ne postupi po rješenju inspektora zaštite prirode, rješenje će se izvršiti putem drugog lica na trošak izvršenika. Troškovi izvršenja inspekcijskog rješenja putem drugog lica namiruju se iz Prora una Županije do naplate od izvršenika.

Ilanak 129.

(Usmeno rješenje)

(1) Radi sprjeavanja nastanka neotklonjivih šteta na zašti enoj prirodnoj vrijednosti, biološkoj i krajobraznoj raznolikosti, odnosno radi narevanja hitnih zaštitnih mjeri, ili radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili za imovinu, rješenje u toku nadzora može se donijeti i usmeno.

(2) Usmeno se rješenje unosi u zapisnik uz naznaku da će se otpravak pisanog rješenja izvršiti u roku od osam dana.

Ilanak 130.

(Vođenje postupka)

(1) Inspektor zaštite prirode samostalno vodi postupak, obavlja radnje i poduzima mјere za koje je ovlašten.

(2) Niko ne smije, koriste i se službenim položajem ili na drugi način, sprjeavati ili ometati inspektora u obavljanju nadzora i poduzimanju mјera i radnji za koje je ovlašten.

(3) Ako se inspektoru u obavljanju nadzora i poduzimanju mјera i radnji za koje je ovlašten pruži otpor silom ili prijetnjom da će se direktno upotrijebiti sila, ili ako se takav otpor osnovano o ekuje, inspektor može zatražiti pomoć službenih lica nadležne policijske uprave.

Ilanak 131.

(Odgovornosti inspektora)

(1) Inspektor zaštite prirode je odgovoran:

- a) ako propusti poduzeti, odnosno odrediti mјere ili radnje koje je po Zakonu ili drugim propisima bio dužan poduzeti odnosno odrediti;
- b) ako prekorači ovlasti utvrđene Zakonom ili drugim propisima;
- c) ako ne podnese zahtjev ili prijavu, odnosno ne izvijesti nadležna tijela o utvrđenim nepravilnostima i nedostacima;
- d) ne naloži preventivne mјere u cilju sprjeavanja oštete enja prirode.

(2) Na prestanak službe i razrješenje inspektora zaštite prirode primjenjuju se propisi o državnim službenicima.

IX - FINANCIRANJE ZAŠTITE PRIRODE

Ilanak 132.

(Financiranje)

Za obavljanje poslova zaštite prirode sredstva se osiguravaju iz Prora una Županije i putem Fonda za zaštitu okoliša županije.

X - KAZNENE ODREDBE

lanak 133.

(Nov ana kazna za prekršaj pravne osobe, odgovorne osobe u pravnoj osobi i fizi ke osobe)

(1) Nov anom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit e se za prekršaj pravna osoba ako:

- a) organizira vožnje na motorni pogon izvan naselja, svih vrsta cesta, poljskih puteva i ure enih staza i poligona za vožnju (lanak 10. stavak 3);
- b) koristi prirodna dobra na nedopušten na in i sa štetnim posljedicama (lanak 13.);
- c) donese plan upravljanja prirodnim dobrima u zašti enim podru jima bez odobrenja Ministarstva (lanak 16);
- d) u zoni utjecaja zahvata ne uspostavi ili ne približi stanje u prirodi onom stanju koje je bilo prije zahvata (lanak 17. stavak 3.);
- e) ne provede kompenzacijeske uvjete na propisani na in (lanak 21.);
- f) iskorištava mineralne sirovine na na in da se ne osigurava o uvanje krajobraznih vrijednosti prostora i ne poduzme mjere sanacije, ili ako donese sanacijski projekt bez suglasnosti Ministarstva (lanak 24.);
- g) koristi i upravlja šumama suprotno na elima održivog razvoja (lanak 26.);
- h) obavlja pošumljavanje tamo gdje nije opravданo i na na in koji ugrožava ugroženi ne šumske i rijetki stanišni tip (lanak 27.);
- i) ne osigura stalan postotak zrelih i starih stabala prema uvjetima zaštite prirode (lanak 28. stavak 1.);
- j) ne upravlja na na in da u najve oj mjeri o uva šumske istine i šumske rubove (lanak 28. stavak 4.);
- k) ne upravlja na na in da osigurava produženje sje ive zrelosti zavi ajnih vrsta drve a (lanak 28. stavak 5.);
- l) u obavljanju djelatnosti ne skrbi o zaštiti podzemnih voda u krškim podru jima od one iš enja te ne poduzima nužne mjere i stalno pra enje stanja (lanak 30.);
- m) odlaže otpad izvan organiziranih odlagališta, ili ne izgradi odlagalište na na in kojim se sprje ava svako one iš enje podzemlja (lanak 31.);
- n) ne prijavi otkri e speleološkog objekta ili njegovog dijela u propisanom roku (lanak 32. stavak 2.);
- o) ošte uje, uništava ili odnosi spiljski nakit i podzemnu faunu (lanak 33. stavak1.);
- p) ne traži dozvolu nadležnog organa za propisano korištenje, ure enje, istraživanje, ronjenje, snimanje i ostale djelatnosti i zahvate koji uti u na osnovne zna ajke, uvjete i prirodnu floru i faunu u speleološkom objektu ili njegovom dijelu (lanak 35.);
- q) koristi speleološke pojave i objekte u turisti ke svrhe bez ili suprotno planu nadležnog organa koji upravlja zašti enim prirodnim vrijednostima(lanak 36.);
- r) ugrožava ili ošte uje speleološku pojavu ili objekt ili na drugi na in sprje ava njihovo korištenje (lanak 38. stavak 1.);
- s) obavlja radnje i zahvate na zašti enoj prirodnoj vrijednosti koji ošte uju i mijenjaju svojstva zbog kojih je zašti ena (lanak 103. stavak 1.);
- t) izvrši radnju na zašti enom dijelu prirode, a da prethodno nije ishodila uvjete zaštite prirode (lanak 103. stavak 2. ,3. ,4. , 5. i 6.);
- u) ne obavi ponudu za prodaju nekretnine po pravu prvokupa na na in propisan Zakonom (lanak 111. stavak 1., 2. i 3.).

(2) Za prekršaje iz stavka (1) ovog lanka kaznit e se odgovorna osoba u pravnoj osobi nov anom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM.

(3) Za prekršaje iz stavka (1) ovog lanka kaznit e se fizi ka osoba nov anom kaznom u iznosu od od 500,00 KM do 1.500,00 KM.

lanak 134.

(Nov ana kazna za prekršaj pravne osobe, odgovorne osobe u pravnoj osobi i fizi ke osobe)

(1) Nov anom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit e se za prekršaj pravna osoba ako:

- a) umjetno zahva a vodne zalihe neophodne za opstanak prirodnih vrijednosti i o uvanje biološke raznolikosti (lanak 40. stavak 1.);
 - b) ne osigurava pro iš avanje gradskih i industrijskih otpadnih voda koje se ulijevaju u more (lanak 41. Stavak 1.);
 - c) ne osigura ure aje za prihvat zauljenih voda s brodova u lukama otvorenim za me unarodni promet (lanak 41. stavak 2.);
 - d) obavi zahvat i radnju koja može dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki zna ajnom podru ju (lanak 49. stavak 2.);
 - e) smanjuje populaciju divljih vrsta-svojti, uništava njihova staništa ili mijenja njihove životne uvjete u mjeri u kojoj je vrsta-svojta ugrožena (lanak 51. stavak 2.);
 - f) istrijebi autohtonu divlju vrstu-svojtu (lanak 51. stavak 3.);
 - g) namjerno hvata, ozlje uje ili ubija strogo zašti ene divlje životinje (lnak 55.);
 - h) namjerno uklanja divlje biljke i njihova staništa, smanjuje njihove populacije ili ih uništava (lanak 55.);
 - i) koristi neselektivna sredstva hvatanja i ubijanja (lanak 56. stavak. 2.);
 - j) uvodi (introdukcija) divlju vrstu-svojtu u prirodu i alohtonih vrsta riba u prirodne i doprirodne vode (lanak 59. stavak 1 i 2.);
 - k) sakuplja biljke, gljive i njihove dijelove, te hvata i ubija životinje u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa bez dobijanja dozvole ministarstva i drugih propisanih uvjeta (lanak 60. stavak 1.);
 - l) ne izgradi javnu cestu i drugu prometnicu na na in da osigura sigurno prelaženje divljih životinja (lanak 61. stavak 1.);
 - m) izvodi stupove i tehni ke komponente na nedopušten na in (lanak 61. stavak 2.);
- (2) Za prekršaje iz stavka (1) ovog lanka kaznit e se odgovorna osoba u pravnoj osobi nov anom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM.
- (3) Za prekršaje iz stavka (1) ovog lanka kaznit e se fizi ka osoba nov anom kaznom u iznosu od od 500,00 KM do 1.500,00 KM.

lanak 135.

(Nov ana kazna za prekršaj pravne osobe, odgovorne osobe u pravnoj osobi i fizi ke osobe)

- (1) Nov anom kaznom od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit e se za prekršaj pravna osoba ako:
 - a) ne o uva rubne dijelove oranica kao staništa (lanak 43.);
 - b) ne štiti ugrožene autohtone udoma ene vrste-svojte na propisan na in (lanak 64.);
 - c) upotrebljava genski materijal ili uzima iz prirode uz ugrožavanje ekološkog sustava i populacija vrsta (lanak 65.);
 - d) uništava minerale ili fosile i uništava njihova nalazišta (lanak 66. stavak 5.);
 - e) uzima iz prirode minerale ili fosile koji su proglašeni zašti enim prirodnim vrijednostima (lanak 67.);
 - f) stavlja u promet minerale i fosile bez dozvole (lanak 69.);
 - g) ne uru i kupcu dokaz o porijeklu minerala ili fosila, ili o dozvoli za uzimanje iz prirode (lanak 69. stavak 3.).
 - h) proda nekretninu koja se nalazi na zašti enoj prirodnoj vrijednosti drugoj osobi u cijenu koja je niža od cijene navedene u ponudi uz pravo prvokupa (lanak 111. stavak 4.);
 - i) ne provodi propisane uvjete i mjere zaštite prirode utvr ene odlukom ili ugovorom o koncesiji (lanak 116. stavak 1.).
 - j) ne poduzme sve mjere i radnje na sprje avanju nastalih promjena i ošte enja (lanak 116. stavak 2.);
- (2) Za prekršaje iz stavka (1) ovog lanka kaznit e se odgovorna osoba u pravnoj osobi nov anom kaznom od 700,00 KM do 2.000,00 KM.
- (3) Za prekršaje iz stavka (1) ovog lanka kaznit e se fizi ka osoba nov anom kaznom u iznosu od od 500,00 KM do 1.500,00 KM.

lanak 136.

(Nov ana kazna za prekršaj pravne osobe, odgovorne osobe u pravnoj osobi i fizi ke osobe)

(1) Nov anom kaznom od 1.000,00 KM do 7.000,00 KM kaznit e se za prekršaj pravna osoba ako:

- a) ne dopuste obilazak i pregled prirodnina (lanak 10. stavak 1.);
- b) vozi, zaustavlja i parkira vozilo izvan svih vrsta cesta, poljskih puteva i ure enih staza za vožnju i poligona za vožnju (lanak 10. stavak 3.);
- c) drži u zato eništvu životinje divljih strogo zašti enih i zašti enih vrsta u neprikladnim uvjetima i bez odgovaraju e skrbi (lanak 62. stavak 1.);
- d) ne pribavi dozvolu za istraživanje minerala i fosila (lanak 68. stavak 1.);
- e) pri uzimanju minerala i fosila koristi strojeve ili druga nedopuštena sredstva (lanak 69. stavak 2.);
- f) ne dostavi podatke o stanju i zaštiti prirode (lanak 74. stavak 2.);
- g) ne obavještava javnost o stanju zaštite prirode u slu ajevima propisanim Zakonom (lanak 75.).
- h) ne provodi mjere zaštite propisane Zakonom dok je prirodna vrijednost pod privremenom zaštitom (lanak 87.);
- i) ne postupa sukladno sa planom upravljanja za zašti eno podru je (lanak 98. stavak 2.);
- j) provodi projekte, znanstvena i/ili stru na istraživanja u zašti enom podru ju bez dozvole Ministarstva (lanak 100. stavak 1.);
- k) organizira posje ivanje i razgledavanje zašti ene prirodne vrijednosti suprotno propisanim uvjetima (lanak 102.).

(2) Za prekršaje iz stavka (1) ovog lanka kaznit e se odgovorna osoba u pravnoj osobi nov anom kaznom od 300,00 KM do 1.200,00 KM.

(3) Za prekršaje iz stavka (1) ovog lanka kaznit e se fizi ka osoba nov anom kaznom u iznosu od od 200,00 KM do 1.000,00 KM.

X I- PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

lanak 137.

(Uskla ivanje poslovanja)

(1) Pravne osobe koje upravljaju zašti enim dijelovima prirode dužne su usuglasiti svoje poslovanje s odredbama ovog Zakona u roku od godinu dana od dana njegova stupanja na snagu.

(2) Planovi upravljanja zašti enim podru jima donesenim prije stupanja na snagu ovoga Zakona primjenjivati e se do isteka razdoblja na koji su doneseni, ukoliko nisu u opre nosti s odredbama ovoga zakona.

lanak 138.

(Zapo eti postupci)

Postupci koji do dana stupanja na snagu ovog Zakona nisu pravomo no okon ani, završit e se po odredbama propisa koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka

lanak 139.

(Podzakonski akti)

(1) Propis iz lanka 34 donijeti e ministar u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Propis iz lanka 69. donijeti e ministar u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Plan zaštite prirode iz lanka 70. ovoga Zakona donijet e Skupština u roku 3 godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(4) Program zaštite prirode jedinica lokalne samouprave iz lanka 70. stavak 6. ovoga Zakona, donijet e predstavni ko tijelo jedinice lokalne samouprave u roku 3 godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(5) Propis iz lana 93. donijeti e ministar u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

lanak 140.

(Revizija zašti enih dijelova prirode)

(1) Zašti eni dijelovi prirode proglašeni prije stupanja na snagu ovog Zakona nastavljaju egzistirati kao kategorije pod kojima su proglašene.

(2) Revizija zašti enih dijelova prirode koji su proglašeni zašti enim prije stupanja na snagu ovog Zakona, bit će izvršena u cilju utvrivanja potrebe dalje zaštite i utvrivanja kategorija zaštite.

(3) Za zašti ene dijelove prirode, za koje se u postupku revizije utvrđi da postoji potreba za daljom zaštitom, biće doneseni akti kojim će ti dijelovi prirode biti proglašeni zašti enim.

(4) Provođenje revizije će vršiti Ministarstvo.

lanak 141.

(Primjena drugih propisa)

Za sve službene koji nisu regulirani podzakonskim aktima, u svrhu provođenja ovog Zakona, primjenjuju se federalni propisi, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim Zakonom.

lanak 142.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona na području Županije prestaje važiti Zakon o zaštiti prirode HNŽ/K („Narodne novine HNŽ/K“, broj: 3/05).

lanak 143.

(Stupanje na snagu Zakona)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama Hercegovačko-neretvanske županije-kantona“.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
HERCEGOVA KO-NERETVANSKA ŽUPANIJA-
KANTON
S K U P Š T I N A
Broj:
Mostar,

P R E D S J E D A V A J U I
Šerif Špago, v.r.